

ETI UTTRIP

Glasilo koncerna ETI, letnik XXXII, december 2012, številka 3 ISSN 1580-4879

- Nacionalna priznanja za najboljše inovacije
- Obisk vlade v podjetju ETI
- ETI GUM, d. o. o. – prodaja dejavnosti in preimenovanje
- Pregled sejmov na ravni koncerna 2012

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO 14001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO/TS 16949
BUREAU VERITAS
Certification

*Nasmeh nas nič ne stane, vendar čudežno deluje.
Obogati tistega,
komur je namenjen,
in ne osiromaši tistega,
ki ga poklanja.*

*Zablesti kot sončni žarek,
a spomin nanj lahko ostane za vedno.*

*Nihče ni tako bogat niti tako reven,
da si ga ne bi mogel privoščiti.
Z njim lahko vsak samo pridobi.*

*Nasmeh prinaša srečo v hišo,
pozdrav prijatelju, pomoč pri sklepanju poslov.*

*Je počitek utrujenemu,
kažipot zgubljenemu,
sončni žarek žalostnemu
in najboljše naravno zdravilo proti jezi.*

*Ni ga moč kupiti, izprositi ali ukrasti,
ker ima vedno vrednost samo,
kadar se ga podarja.*

Uredništvo Utripa vam želi, da v letu 2013 prejmete in podarite mnogo nasmehov.

K A Z A L O

Novoletne poslanice.....	3
Predstavitve novih članov nadzornega sveta: Jordan Medvešek.....	5
Gospodarska zbornica Slovenije že desetič podelila nacionalna priznanja za najboljše inovacije.....	6
Obisk vlade.....	7
Delovne skupine IEC (2. del).....	9
ETI GUM, d. o. o. – prodaja dejavnosti in preimenovanje.....	10
Zbiranje glasov podpore za kampanjo »Za zeleno prihodnost s soncem!«.....	11
Avtomatsko preklopno stikalo.....	12
Intersolar Mumbai 2012.....	14
Pregled sejmov na ravni koncerna 2012.....	15
Predstavitve vrednote: TIMSKO DELO.....	17
Delovni koledar.....	18
Vitka linija v invalidski montaži ETI GUM.....	20
Novice iz Sveta delavcev.....	21
Martinj vrh, Bled, Piran.....	22
Razlike in skupne točke pri delovanju sindikata in sveta delavcev.....	24
Rekreacija.....	26
Izlet v Beograd.....	27
29. Slovenia open kickboxing turnir v Zagorju.....	28
Za vsako težavo rož'ca raste 2. del.....	29
Mejniki slovenskega stripa (1.del).....	30
Ob upokojitvi.....	32
Upokojili so se.....	35
Nagradna križanka.....	36

Časopis Utrip izdaja ETI, d.d. Izlake

Naklada: 2100 izvodov, časopis izhaja četrtletno

Uredniški odbor: Matija Strehar, Jani Braune, Polona Škrinjar

Urednica: Sabina Pešec

Prelom, grafična priprava in tisk: Grafex d.o.o. Izlake

6
Gospodarska zbornica Slovenije že desetič podelila nacionalna priznanja za najboljše inovacije

15
Pregled sejmov na ravni koncerna 2012

22
Martinj vrh, Bled, Piran

Poslanica uprave

Drage sodelavke in sodelavci!

Za nami je izredno zahtevno leto, v katerem smo se srečevali z mnogimi izzivi ter kot odgovor nanje uvajali mnoge novosti. Ponovno poslabšanje gospodarske situacije na trgih zahodne Evrope, ki smo mu bili priča že v drugem polletju lani, se je v letošnjem letu še stopnjevalo in se počasi razširilo tudi na trge vzhodne Evrope. Poleg tega so po vsej Evropi zmanjšali ali celo ukiniteli državne subvencije za področje fotovoltaike, kar je močno vplivalo na prodajo enega naših najpomembnejših novih programov, programa ETI Green Protect. Ne nazadnje vse večjo grožnjo predstavljajo tudi nizkocenovni azijski konkurenti, ki vedno bolj agresivno vstopajo na evropski trg. Kljub temu je ETI uspel zadržati tržni delež na večini naših najpomembnejših trgov, s selektivno cenovno politiko pa nam je v letu 2012 uspel tudi pomemben dvig cen. Hkrati smo se srečevali s problemi neakovosti in iskali rešitve za optimizacijo proizvodnje, ki bi nam omogočila zmanjšanje posrednih stroškov, večjo odzivnost ter lažje in natančnejše načrtovanje in dobavljanje znotraj dobavnih rokov. Tako smo na dveh blagovnih skupinah (varovalke VV in KZS stikala) uspešno uvedli proizvodnjo po principu t. i. vitke linije, postavili model optimizacije medpodjetniškega poslovanja znotraj koncerna ETI in ga tudi že uporabili pri poslovanju z našim največjim hčerinskim podjetjem, ETI Polamom. Ocenjujemo, da bomo v letošnjem letu na ravni koncerna ustvarili dobrih 96 mio. € prihodkov od prodaje, kar je za 4 % manj kot lani in tudi 8 % pod načrtovanim.

Tako niti zelo dobre lanskoletne niti načrtovane prodaje na žalost ne bomo presegli na nobenem od trgov razen Balkana, kjer je našim sodelavcem kljub izredno težkim gospodarskim razmeram s trdim delom uspelo ustvariti odličen rezultat. Tudi na trgih vzhodne Evrope smo dosegli dobre prodajne rezultate. Prednjači spet ETI Ukraine s svojim modelom ponujanja celovitih rešitev, pomembno pa smo izboljšali tudi prodajo na Madžarskem in v Romuniji. V zahodni Evropi se poleg zaostrenih gospodarskih razmer srečujemo še z nadpovprečnimi padci naročil ključnih kupcev, odpovedmi naročil in pogodb zaradi neakovosti in še vedno premalo uspešnim uvajanjem novega ETIMAT-a 11 na trg. Tudi prodajni rezultati na trgih ostalega sveta so nižji od lanskih in načrtovanih, večinoma zaradi poslabšanja politične situacije v Iranu. Zato trenutno že potekajo pogajanja z več potencialnimi poslovnimi partnerji v Indiji. Na domačem trgu pa smo kljub izrednim pritiskom konkurence v primerjavi z lanskim letom uspeli povečati prodajo tako elektrotehničnih izdelkov kot tehnične keramike.

Prodaja stikal se je tudi v letošnjem letu povečevala hitreje kot prodaja varovalk, zato se je strukturni delež stikal povečal še za eno odstotno točko in znaša 41 % koncernske prodaje. Omenjeno je predvsem posledica visoke rasti prodaje zaščitnih stikal na diferenčni tok z nadtokovno zaščito KZS. Delež varovalk po drugi strani znaša 37 %, hitreje od načrtovanega pa raste delež ostalih elektrotehničnih izdelkov v skupni prodaji, ki predstavlja že več kot 7 %. Prodaja ostalih elektrotehničnih programov je tudi edina od programov EI, ki je bila na nivoju lanskoletne prodaje in je celo presegla načrtovano.

Zmanjšanje in v nekaterih primerih celo ukinitve državnih subvencij za področje fotovoltaike je, skupaj z našimi notranjimi težavami

s kakovostjo nekaterih izdelkov, razlog, da letos ne bomo dosegli načrtovanega deleža prodaje novih izdelkov v skupni prodaji. Ocenjujemo, da bo ta v letu 2012 znašal le 5 %. Zaradi tega smo pripravili in tudi že začeli izvajati več ukrepov za povečanje prodaje novih izdelkov, med drugim širitev prodaje novih stikal KZS večjim ključnim kupcem, aktivno obdelavo projektov in ponujanje celovitih rešitev na področju fotovoltaike pa tudi uvajanje prilagodljivejših cenovne politike na omenjenem in dopolnilnem programu.

Izredno pomembni projekti so v koncernu ETI potekali na področju proizvodnje. Tako smo prenovili celotno strategijo proizvodnih lokacij, pri čemer je bilo osnovno vodilo centralizacija proizvodnih programov. To pomeni, da bodo po novem posamezni proizvodni programi v celoti, od začetka do konca, potekali na enem mestu. To nam bo, skupaj z uvajanjem principa vitke proizvodnje na vseh lokacijah ter optimizacijo medpodjetniškega poslovanja, prineslo znižanje stroškov, povečanje nadzora in stabilizacijo kakovosti. Poleg tega bo izboljšalo dobavljivost naših izdelkov. Obenem je bil v letošnjem letu v teku tudi projekt optimiziranja oskrbne verige. Vsi ti projekti skupaj nam bodo pomagali dvigniti dobičkonosnost poslovanja, kar je temeljni cilj strateškega obdobja, v katerem se nahajamo.

Načrti za leto 2013

Čeprav smo se v letu 2012 srečali s precejšnjim odstopanjem rezultatov od strateškega načrta, le-tega v ključnih vsebinskih postavkah ne bomo spreminjali, ampak bomo več pozornosti in energije namenili njegovemu uresničevanju ter novim dodatnim aktivnostim, s katerimi bomo te rezultate izboljšali. Tako za leto 2013 na ravni koncerna načrtujemo prodajo v višini 100 mio evrov, kar predstavlja 5% rast glede na oceno 2012. Najvišjo rast prodaje, ki temelji na konceptu sistemske integracije, načrtujemo na področju vzhodne Evrope, ki postaja naš največji tržni segment. Kljub težkim gospodarskim razmeram načrtujemo visok dvig prihodkov tudi na Balkanu, saj je naš tržni položaj na teh trgih realno najmočnejši. Enako visoko rast načrtujemo tudi na trgih zahodne Evrope, saj pričakujemo, da se bodo začeli dogovori z nekaterimi velikimi OEM-i, ki letos niso bili v popolnosti uresničeni, realizirali v prodaji prihodnjega leta. Hkrati bomo še dodatno pozornost namenili določenim blagovnim skupinam, kot so Etimat, specialne varovalke, KZS in Sistemska integracija.

Za doseganje teh ambicioznih ciljev smo že sprejeli tudi ključne usmeritve poslovanja v prihodnjem letu. Tako nameravamo izboljšati kakovost poslovnega procesa, predvsem z ureditvijo kompetenc na posameznih proizvodnih lokacijah in uvajanjem principov vitke proizvodnje, pa tudi uvedbo funkcije razvoja dobaviteljev, pospešitev razvojnega procesa preko projektnega vodenja in nena zadnje avtomatizacijo tekočih opravil s kupci. Naslednje pomembno področje je izboljšava kakovosti izdelkov, ki jo med drugim nameravamo doseči z vzpostavitvijo funkcije kakovost pri kupcu ter timi kakovosti na vseh produktivnih skupinah in na vseh proizvodnih lokacijah. Poleg tega bomo nadaljevali z aktivnosti po principu en proizvod se proizvaja in preizkusi na eni lokaciji ter optimizirali nabavne vire. Hkrati bomo razvijali kontinuirano usposabljanje sodelavcev v proizvodnji za pravilno in kvalitetno delo, še posebej v oddelkih s posodobljenimi oblikami organizacije proizvodnje.

Tako smo, glede na pričakovano težko gospodarsko situacijo na trgu in v luči navedenih ukrepov leto 2013 poimenovali za leto optimiranja poslovnih procesov in nižanja stroškov. Vsi zastavljeni cilji in ukrepi na različni poslovnih področjih pa nas bodo vodili k istemu ključnemu cilju – dolgoročnemu dvigu dobičkonosnosti, ki je za ETI-jevo prihodnost ključen. Za konec pa naj vam vsem zaželiva še lepe praznike in veliko uspehov, zdravja in pa predvsem sreče v prihajajočem letu 2013.

Mag. Tomaž Berginc,
predsednik uprave ETI

Rafael Kogej
član uprave ETI

Voščilo nadzornega sveta

Naj bo leto 2013 za ETI leto kakovosti.

Za vas, spoštovani ETI-jevci, pa leto malih in velikih zmag.

Srečno!

Predsednik nadzornega sveta

Marjan Kramar

Novoletna poslanica sveta delavcev ETI, d. d.

Drago moje, dragi mojil!

Kaj napisati letos, ko imamo že vsega zadosti, ko je ena slaba novica prehitevala drugo, višanje cen se kar ni dohitevalo, koliko stane ben-

cin, nas sploh ni več zanimalo. Leto, ki je bilo sploh v svoji prvi polovici slabo, da slabše ne bi moglo biti, si je po počitnicah trudoma opomoglo, ampak z ranami na bojiščih, ki se niso poznale le pri odpuščanju agencijskih delavcev, ampak žal tudi pri odpuščanju in prestavitvah režijskih delavcev bodisi v proizvodnjo, za srečne v pokoj ali pa na zavod za zaposlovanje. In še ga ni konec, tega leta, kajti prestavitve se bodo nadaljevale iz poslovnih raz-

zlogov. Tudi premestitve za vas v proizvodnji, začasne ali bolj trajne, uvedbe več popoldanskega in nočnega dela, vse več štiriizmenskega dela, uvajanja novih tipov proizvodenj, kot so vitke linije, pa še kaj se bo našlo v tej torbi.

Kakorkoli že, nihče med nami spremembe ne mara preveč, je pa še vedno bolje kot nič, da je v tej vsesplošni krizi le še nekaj dela za nas, da se z vitkimi linijami ukinjajo individualne norme in da začnemo hočeš ali nočeš delovati kot timi, kot skupine, če bi rekla družine, bi bilo pa le malo preveč pocukrano, ali ne?

Spremembe so nas prisilile, da se moramo pogovarjati, če zlepa ne, pa zato, ker to zahtevajo od vseh nas okoliščine in ker drugače pač ne gre, ampak začetek je pa le in morda se bomo čez nekaj časa ne le slišali, marveč tudi razumevali in upoštevali mnenja drug drugega.

Tudi prihajajoče leto ne kaže lepšega obraza, vprašanje je le, ali smo se že s tem vsaj malo sprijaznili in ne bo več takšnih šokov kot letos. Dobro pri vseh teh novostih je, da so prenove celovite, ne le organizacijsko in procesno, ampak tudi glede varstva pri delu, saj se problemi odpravevanj, hrupa, mraza in vročine, osvetljenosti in še kaj rešujejo v celoti, ne le po delih.

Kakšno voščilo naj bi vam ob prihajajočem letu zaželela? Če je lani v letu obilja veljalo kar največ zadovoljstva, potem mi letos ves čas prihaja na misel malce predelano geslo iz dobrih starih in drugačnih časov – PROLETARCI VSEH DRŽAV – ZDRUŽITE SE v bolj aktualnega PROLETARCI VSEH DRŽAV – ZDRŽITE ŠE!!!

Svet delavcev ETI, d. d.
Aleksandra Povhe

Poslanica sindikata SKEI ETI

Kako hitro beži...

Pa ne le čas. Še vse kaj drugega izpuščamo iz rok, ker se ne znamo ali nočemo postaviti zase. Hromi nas strah, so rekli. Strah pred čim? Pred tem,

da končno obrnemo stvari na bolje?

Je lahko še slabše? Očitno bomo to kmalu vedeli.

Spet se bliža neka prelomnica. Neki trenutek v življenju, ko si radi rečemo, da zdaj bo pa drugače. Trenutek, ki ga spremljajo dobre želje in zaobljube. Drugim in sebi.

Tudi jaz vam želim napisati predvsem dobrih želja. Meni je najpomembnejša ta, da bi znali imeti radi sebe, svoje življenje, svo-

je zdravje. Da bi bili pripravljeni za to tudi nekaj storiti, poiskati zadnje atome moči in se upreti tistemu, ki vas hromi, uničuje.

Te vrste srečo lahko iščemo skupaj ...

Naj bo v letu 2013 vaš korak odmeven, beseda pogumna, življenje polno, iskrivo in prežeto s solidarnostjo in toplimi trenutki.

Sindikata SKEI ETI
Mateja Gerečnik

Poslanica sveta delavcev ETI GUM, d. o. o.

Spoštovane sodelavke in spoštovani sodelavci!

Naj v letu 2013 vse ovire postanejo premostljive, vse, kar je bilo predaletč, dosegljivo, vse, kar je bilo nemogoče, možno, naj postane cilj plemenit v duhu upanja, vztrajnosti in poguma.

Vsem zaposlenim v koncernu ETI srečen in lep božič ter obilo zdravja in osebnega zadovoljstva v prihajajočem letu.

Svet delavcev ETI GUM, d. o. o.,
Bojan Urankar

Poslanica sindikata SKEI ETI GUM

Spoštovani sodelavke in sodelavci!

Vetra ne moremo spreminjati, lahko pa nastavimo svoja jadra.

Nastavimo jih, da ulovimo srečo, uspeh, zdravje in zadovoljstvo v prihajajočem letu.

Ob tej priložnosti želim vam, vašim dragim in prijateljem v svojem imenu in v imenu IO SP SKEI ETI GUM vse najboljše in srečno!

Obenem vam voščim tudi vesele božične praznike.

Sindikata SKEI ETI GUM
Miha Gošte

Predstavitev novih članov nadzornega sveta družbe ETI Elektroelement, d. d.

Jordan Medvešek

Šele ob začetku razmišljanja o tej samopredstavitvi za glasilo Utrip sem se zavedel, kako nehvaležno je to opravilo. Ker nas opredeljuje to, kar

smo izkusili do zdaj, in to, kar si želimo še doživeti, naj bo moja kratka predstavitev tako tudi sestavljena.

V nekaj besedah bi se predstavil kot radoveden, svobodomiseln, včasih trmast in nepopustljiv moški srednjih let, rojen, kot še marsikateri Zasavec, v Trbovljah, mirnega leta 1962. Mladost sem preživel v Kisovcu, deloma v šoli na Lokah in Zagorju, deloma pa z vrstniki po okoliških gozdovih in jasah, kjer smo se iz navadnih mulcev spremenili v tarzane, sandokane, partizanske komandante, nemške izvidnike in še kaj. Precej zgodnje vstajanje in vožnja z vlakom do Ljubljane, kjer sem končal šolanje na gimnaziji, sta mi nekoliko skrajšala noči. Kljub temu mi je ostalo še precej energije za igranje nogometa, učenje plesa ter spoznavanje vseh sladkosti in razočaranj mladostniškega življenja. Čas študija je bil zaradi v prvem stavku opisanih karakteristik precej razburljiv, končal pa sem študij statistike in obdelave podatkov na Fakulteti za upravo. Prve profesionalne korake v informatiki sem naredil v podjetju Beton Zagorje kot operater in analitik programer. V podjetju ETI Elektroelement sem kot sistemski programer in direktor AOP

soustvarjal precej dinamično obdobje razvoja podjetja, v 11 letih sodelovanja smo s sodelavci uvajali in ustvarjali informacijsko podporo poslovnemu sistemu. Ker moja radovednost nima meja, sem se leta 2000 pridružil podjetju IBM ter v državah srednje in vzhodne Evrope, Bližnjega vzhoda in Afrike svetoval mnogim podjetjem pri izbiri in uporabi informacijskih tehnologij IBM, kar se po najboljših močeh trudim tudi danes, le da kot samostojni podjetnik, in ne član globalne korporacije.

Veliko energije in časa posvečam družini, z ženo imava dve hčeri, in kadarkoli je le mogoče, smo aktivni v športu. Z ženo sva navdušena pohodnika in ljubitelja vseh aktivnosti, povezanih z vodo, ter občasna kolesarja po ravninskih trasah. Po 30 letih sem spet odkril alpsko smučanje, letos pa imamo v načrtu teden učenja smučarskega teka. Bolj ali manj redno tečem, preizkusil sem se v jogi, vendar sem jo zadnje čase malce zanemaril. Kot družina smo aktivni v Športnem društvu Dravlje, kjer se trudimo ljubezen do športnih aktivnosti prenesti na druge kraje.

Povabilo v nadzorni svet družbe Eti, d. d., me je presenetilo in hkrati navdalo s ponosom. Zavedam se, da je za dobro delovanje koncerna Eti potrebno dobro sodelovanje med vsemi interesnimi skupinami (lastniki, upravo in zaposlenimi). Dobro sodelovanje pa mora temeljiti na strpnem usklajevanju posameznih interesov, odkriti komunikaciji ter medsebojnem spoštovanju in zaupanju s ciljem dolgoročnega uspešnega razvoja

družbe. V nadzornem svetu podrobneje pokrivam področje informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT), ki mora biti eden od vitalnejših delov družbe. Po najboljših močeh si bom prizadeval, da se bo področje IKT smotno razvijalo tako, da bo ob hkratnem zagotavljanju varne, pravilne in zanesljive podpore poslovnim funkcijam koncerna tudi dovolj prilagodljivo in odzivno na nove zahteve in razvojne priložnosti. Zavedam se, da je to zahteven in stalen proces postopnega uvajanja in prilagajanja celotne družbe, tako tistih, ki zagotavljajo funkcionalnosti, kot tudi tistih, ki jih uporabljajo.

Prednosti Eti, d. d., so obvladovanje celotnega procesa proizvodnje od osnov do integriranih rešitev, dober tržni položaj v srednji in vzhodni Evropi ter sposobnosti za uvajanje inovativnih rešitev v proizvode in procese družbe. Kot izzive vidim pospešeno usvajanje večjih tržnih deležev na izbranih trgih (ob ohranjanju že usvojenih), izvajanje globalizacije za proizvodne programe, kjer smo najboljši, povečanje kakovosti proizvodov in gospodarnosti vseh poslovnih funkcij, kot temeljno nalogo pa preko razvoja novih izdelkov povečati dodano vrednost.

Le s požrtvovalnim skupnim delom, ki je bil že velikokrat izkazan v najtežjih obdobjih razvoja družbe, in ob hkratni skrbi za vse interesne skupine bomo lahko v naslednjih obdobjih zagotovili razvoj naše družbe tako ožje – Koncern ETI – kot širše – Slovenije.

Jordan Medvešek

Gospodarska zbornica Slovenije že desetič podelila nacionalna priznanja za najboljše inovacije

Gospodarska zbornica Slovenije je 26. septembra 2012 na že jubilejnim, 10. Dnevu inovativnosti v Kongresnem centru Brdo pri Kranju nagradila inovativna podjetja ter inovatorje v podjetjih in javnoraziskovalnih zavodih. Za inovaci je, nastale leta 2011, je podelila štiri diplome, šest bronastih, 28 srebrnih in sedem zlatih priznanj. Letos je GZS prvič objavil tudi inovacijo leta po izboru javnosti.

Prejemniki zlatih priznanj

tako prerasle v vseslovensko promocijo inovacij, pri kateri danes sodelujejo vse območne in regionalne zbornice GZS. V vseh letih, kar GZS organizira podelitev priznanj, je sodelovalo že več kot 4200 inovatorjev.

Štiri najboljše ocenjene in z zlatimi priznanji nagrajene inovacije na razpisu GZS Območne zbornice Zasavje, od tega dve najvišje ocenjeni iz družbe ETI, so po izvedenem ocenjevanju vseh prijav iz vseh območnih zbornic spet dosegle visoko oceno zasavskih inovacij na državni ravni.

Zlato priznanje

Prejemniki zlatega priznanja

izklapljanje v primeru pojava diferenčnega toka. Vsi ti trije sestavni deli tvorijo izredno hiter stikalni mehanizem, ki zadosti vsem pogojem, da aparat lahko doseže tako veliko kratkostično zmogljivost, kar 10 kA. Z uporabo nove konstrukcije stikalnega in udarnega vzvoda ter zapenjalnega mehanizma je inovatorjem družbe ETI uspelo potreben prostor za stikalni mehanizem zmanjšati do tolikšne mere, da so lahko celoten aparat zmanjšali za širino enega modula, to je 18 mm.

Priznanje za najboljše inovacije na nacionalni ravni je najvišje priznanje inovativnim dosežkom slovenskih podjetij in s tem promocija inovativnosti v Sloveniji. Letos so na natečaj za najboljše inovacije prejeli 230 inovacijskih projektov podjetij, pri katerih je sodelovalo kar 736 inovatorjev. Med 45 inovacijami, ki so napredovale na nacionalno raven, je bilo več inovacij s področja informatike in telekomunikacij ter inovacij, povezanih z zdravstvom in medicino. Veliko inovacij je bilo razvitih v sodelovanju med različnimi podjetji, univerzami in institucijami, kar je vidno tudi v večji kompleksnosti in kakovosti inovacij.

Priznanja in diplome je pred 16 leti začela podeljevati območna gospodarska zbornica Zasavje, pozneje so se ji pridružile tudi druge območne in regionalne zbornice. Priznanja za najboljše inovacije so

Nova dimenzija zaščite v sistemu električnih zaščitnih aparatov 1, inovatorji Borut Dmrovšek, mag. Miran Dolinšek in Tadej Dmrovšek.

Inovatorji so razvili povsem nov aparat v dvomodulni izvedbi, kjer sta v preobremenitvenem delu aktivno ščitena tako fazni kot ničelni pol. Do zdaj so za takšno zaščito potrebovali aparat, ki je bil sestavljen iz treh modulov. Nov aparat sodi v družino aparatov, ki združujejo funkcijo klasičnega inštalacijskega odklopnika (nadtokovna zaščita) ter stikala FI (zaščita pred električnim udarom), ki služi za varovanje ljudi, živali in imetja.

Novost je uporaba novega stikalnega mehanizma, katerega glavna člena sta stikalni in udarni vzvod. Pomemben člen novega aparata je tudi zapenjalni mehanizem, ki v kombinaciji z relejem skrbi za

Srebrno priznanje

Nova dimenzija zaščite v sistemih električnih zaščitnih aparatov 2 (KZS-4M), inovatorji Tadej Dmovšek, Sandi Klinc in mag. Miran Dolinšek.

Dosedanji aparati iz skupine KZS 2M in 3M ščitijo po en fazni in ničelni tokokrog pred preobremenitvijo, kratkostičnim tokom in diferenčnim tokom. Nov aparat s štirimi moduli omogoča zaščito treh faznih in ničelnega tokokroga. Dodan četrti modul sestavlja enaki sestavni deli kot module faznih tokokrogov v aplikacijah KZS 2M, 3M. Zaradi tega dejstva je manj različnih sestavnih delov, obstoječi sestavni deli pa se izdelujejo v večjih količinah, kar omogoča večjo produktivnost izdelave in nižjo ceno sestavnih delov.

Program zaščitnih stikal KZS se je po zaslugi novega izdelka KZS-4M pomembno razširil. Oznaka 4M pomeni širino štirih modulov, torej največ 72 mm. Izdelek KZS-4M ni samo največji po dimenzijah, je tudi daleč največji po kompleksnosti in zahtevnosti v ETI-jevi proizvodnji, kar jim daje tudi konkurenčno prednost. KZS 4M spada v skupino napetostno neodvisnih zaščitnih stikal, pogosto imenovanih tudi elektromehanska zaščitna stikala. Prednost teh stikal je v tem, da tudi če napetost pade pod določeno vrednost ali pride do prekinitve ničelnega vodnika, stikalo ohranja svojo zaščitno funkcijo. Na teh načelih vztraja praktično vsa Evropa. Temu primerna so tudi zakonodaja in standardi za električne inštalacije.

Glavna značilnost obeh nagradjenih inovacij je predvsem predstavitev novosti v funkciji delovanja novih izdelkov in ne samo v konstrukciji in proizvodnji teh izdelkov. S tem je bila podana glavna usmeritev, da tudi v primeru inovacij delamo **prave** stvari in to na **pravi** način, ki se je pokazal predvsem v primernih predstavitvah inovacij.

Z doseženimi rezultati inovatorjev iz družbe ETI na letošnji 10. jubilejni podelitvi nacionalnih priznanj za najboljše inovacije smo lahko zelo zadovoljni, saj so v tem obdobju prejeli pet zlatih, šest srebrnih in eno bronasto priznanje ter eno diplomu. Prejeto število priznanj na razpisih GZS Območne zbornice Zasavje pa je razvidno v grafu:

Z do zdaj doseženimi rezultati je tako potrjena pravilnost določitev in uspešnost izpolnjevanja izjav o viziji in poslanstvu Komisije za inovacije pri GZS OZZ:

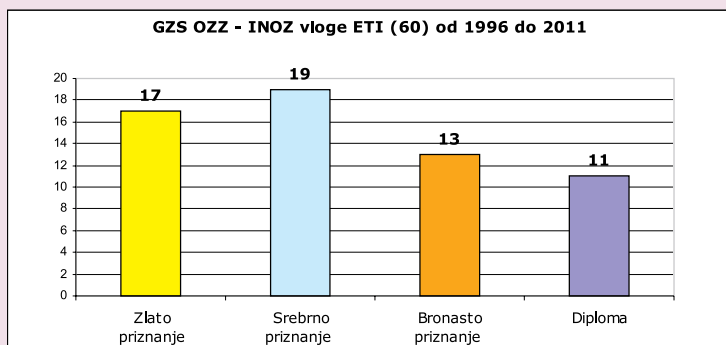
Vizija

Zasavje bo regija najbolj inovativno aktivnih gospodarskih družb in drugih organizacij.

Poslanstvo

Komisija za inovacije je gonilna sila na področju inovativnosti v Zasavju in Sloveniji, zato vzpodbuja in pomaga organizacijam v Zasavju v prizadevanjih in aktivnostih, ki imajo cilj inovativno poslovati z vidika zadovoljstva organizacij in inovatorjev, ter daje vsestransko podporo inovatorjem in vodilnim kadrom pri pospeševanju procesov izvajanja inovacijske dejavnosti kot ključnega elementa pri doseganju in rasti poslovne konkurenčnosti.

mag. Andrej Pušnik, ETI, d. d.,
predsednik komisije za inovacije pri GZS OZZ

obisk

ETI

Obisk vlade v podjetju ETI

Oktobra sta v sklopu obiska v Zasavju ETI obiskala minister za gospodarski razvoj in tehnologijo mag. Radovan Žerjav ter finančni minister dr. Janez Šušteršič. Z našim vodstvom sta se pogovarjala o ovirah, s katerimi se srečuje slovensko gospodarstvo, in prisluhnila našim predlogom, kako lahko vlada uspešneje pomaga pri njegovem okrevanju. Predsednik uprave jima je podrobneje predstavil podjetje in našo razvojno dejavnost ter izpostavil pozitivne izkušnje, ki jih imamo s projektom razvojnih centrov. Oba ministra sta se ob tem strinjala, da mora vlada storiti vse, da bo lahko zagotovila sredstva za delovanje razvojnih centrov tudi v prihodnjem letu. Na koncu si je minister Žerjav ogledal še prenovljeni proizvodni liniji KZS 1M in VV, nad katerima je bil navdušen.

Obisk vlade v podjetju ETI

Sabina Pešec

Delovne skupine IEC (2. del)

V prejšnji številki Utripa ste lahko prebrali, kaj so delovne skupine IEC, kakšne so njihove naloge in zakaj je pomembno v njih sodelovati. Na koncu je pisalo še, da bo naslednje zasedanje novembra v Ljubljani.

In res je bilo. Potekalo je od 12. do 14. novembra. Zbralo se je 27 članov obeh delovnih skupin iz Koreje, Japonske, Kitajske, ZDA ter Irske, Velike Britanije, Francije, Nizozemske, Belgije, Italije, Avstrije, Nemčije, Danske in Slovenije. To je bila najštevilčnejša udeležba v zadnjih nekaj letih. Strokovne teme, ki so bile tokrat na dnevnem redu, so bile odprte že na prejšnjih zasedanjih in so bile že predstavljene.

Zasedanja so potekala v prostorih Gospodarske zbornice Slovenije, ki je svoje prostore ponudila v brezplačno uporabo. Udeleženci so bili nastanjeni v hotelu Austria Trend na Dunajski cesti, torej v neposredni bližini.

V poznih popoldanskih urah so si udeleženci lahko ogledali laboratorij Infrastrukturnega centra za elektroenergetske meritve ICEM v Mariboru. En večer je bil namenjen tudi turističnemu ogledu Ljubljane, ETI pa je zanje organiziral večerjo.

Splošna ocena zasedanja je bila: odlično. Prostori za zasedanje so bili primerni in so imeli tudi vso potrebno opremo. Vtisi udeležencev so bili izredno pozitivni, tako glede zasedanja kot tudi naše dežele. Zlasti so opazili razlike tisti, ki so nazadnje obiskali Slovenijo še v socialističnih časih.

Vsi udeleženci so se srečno vrnil domov, zahvale in pohvale pa so prihajale po elektronski pošti še nekaj časa.

Matija Strehar

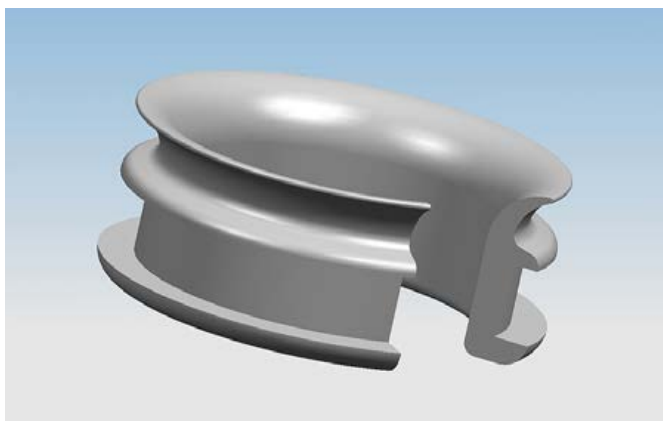
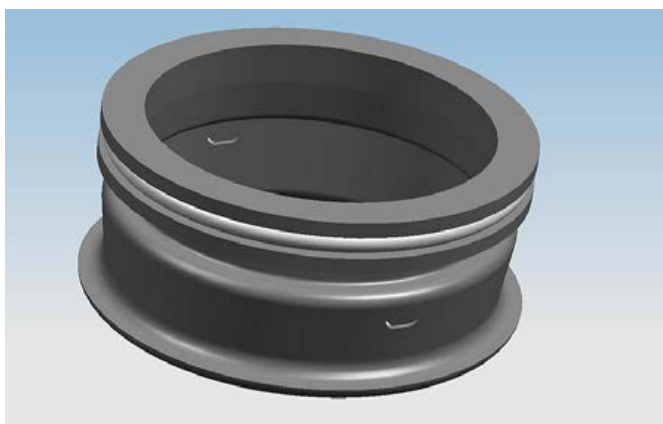
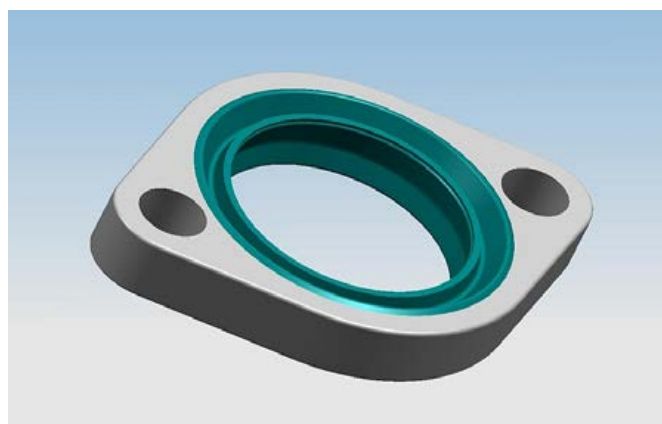
ETI GUM, d. o. o. – prodaja dejavnosti in preimenovanje

Invalidsko podjetje ETI GUM, d. o. o., obstaja od leta 1997. Takrat sta družbi ETI, d. d., Izlake in Bartog, d. o. o., Trebnje ustanovili družbo, v kateri je bil ETI, d. d. večinski lastnik. Leta 2002 je z izstopom drugega družbenika, ETI, d. d. postal edini lastnik družbe. Od vsega začetka je bila glavna dejavnost družbe proizvodnja plastičnih mas in gumenih izdelkov. Proizvodnja gumenih izdelkov je vseskozi predstavljala manjši del proizvodnje dejavnosti podjetja, tako stroškovno kot v fizičnem obsegu. Z leti program ni več dosegal ustrezne dobičkonosnosti. Zaradi strateške usmeritve konzerna ETI 2011–2015 o izločitvi programa je družba leta 2012 izvedla odprodajo programa oz. proizvodnje gumenih izdelkov.

Vodstvo družbe se je do septembra 2012 intenzivno pogajalo z več potencialnimi kupci programa. Odločitev za kupca SILIKO, d. o. o., z Dobrove pri Ljubljani je temeljila na najugodnejši ponudbi tako z vidika ponujene cene kot optimalne izvedbe celotnega postopka prodaje dejavnosti. S kupcem je bila oktobra sklenjena pogodba, s katero je ta kupil delovna sredstva, prodajni trg in nabavne kanale ter zaloge surovin in polizdelkov. Kupec je v drugi polovici novembra odpeljal večino delovnih sredstev (stroje, naprave), dokončno pa bo predaja sredstev končana do konca leta.

Izpad proizvodnje bo treba v prihodnosti nadomestiti z drugimi dejavnostmi, usklajenimi s konzernskimi usmeritvami, na primer: razširiti proizvodnjo plastike na obstoječi prostor programa gume, uvedba »vitke proizvodnje« v proizvodnji plastike, sistem samooskrbe ...

Čeprav zakonodaja predvideva, da v primeru prodaje dela podjetja, na novega delodajalca preidejo tudi delavci, njihove pogodbe in druge pravice ter obveznosti iz delovnih razmerij, sta se stranki posla dogovorili, da delavcem ne bo treba preiti k novemu delodajalcu. Razlog za to je bila predvsem zelo oddaljena lokacija dela novega delodajalca, saj ima proizvodnjo organizirano v Dobrovi, na Vrhniki in v Sevnici, večina naših delavcev pa prebiva na Izlakah ali bližnji okolici. Velik delež delavcev, ki so opravljali delo na proizvodnji gumenih izdelkov, ima status invalida, zato je bilo še toliko bolj pričakovati, da jim bosta družba ETI GUM, d. o. o., in matična družba ETI, d. d., zagotovili delo na Izlakah. Zaradi zagotavljanja kvote invalidnih oseb so večini delavcev ponudili delo v invalidskem podjetju, seveda v okviru možnosti glede zdravstvenih omejitev in potreb delovnega procesa, nekaterim posameznikom pa so ponudili delo v matičnem podjetju.

Zaradi odprodaje in opustitve proizvodnje gumenih izdelkov ime družbe ETI GUM, d. o. o., ne pomeni več dejavnosti, s katero se družba ukvarja. Dejavnosti, s katerimi nadaljuje poslovanje, so: izdelava orodij in naprav, izdelovanje plastičnih polizdelkov, izdelovanje elektrotehničnih izdelkov in njihovih podsklopov. Zato je novembra vodstvo družbe ETI GUM, d. o. o. objavilo interni natečaj za zbiranje predlogov za novo ime (novo skrajšano firmo) družbe ETI GUM, d. o. o., torej ime, ki bo nadomestilo sedanje ime »ETI GUM«. Pri natečaju so lahko sodelovali vsi zaposleni (tudi agencijski delavci) v matični družbi in družbi ETI GUM, d. o. o. predloge pa so lahko podali do 30. novembra 2012. Družba bo odkupila tri najustreznejše predloge, predlagatelji pa bodo nagrajeni z denarnimi nagradami. Do zaključka redakcije je prispelo 41 predlogov za novo ime. O izidu natečaja in novem imenu družbe boste obveščeni.

Rosita Razpotnik

Zbiranje glasov podpore za kampanjo »Za zeleno prihodnost s soncem!«

Kaj je Združenje slovenske fotovoltaične industrije (ZSFI) – GIZ

Združenje slovenske fotovoltaične industrije (ZSFI) je prostovoljno združenje pravnih oseb, ki delujejo na različnih področjih fotovoltaike. Združenje slovenske fotovoltaične industrije dejavno sodeluje na domačem političnem in tržnem področju. Vključuje se v različne evropske projekte, s čimer predstavlja interese članic ne samo na nacionalni, pač pa tudi na mednarodni in globalni ravni. Tako ZSFI predstavlja informacijsko središče, kamor se dnevno stekajo najpomembnejše informacije z mednarodnega fotovoltaičnega trga s področja tehnologije, tržnih politik ter trendov, ki so ključne za konkurenčno delovanje podjetij.

Ustanovitelja ZSFI (junij 2008) sta BISOL, razvoj, proizvodnja, inženiring in svetovanje, d. o. o. in ELEKTRO CELJE, podjetje za distribucijo električne energije. **V Združenje slovenske fotovoltaične industrije se lahko vključijo** vse pravne osebe oziroma združbe, katerih dejavnost je povezana s fotovoltaiko in imajo sedež delovanja v Sloveniji. Z več kot 28 člani, ki jih predstavljajo različne združbe in podjetja, katerih dejavnosti obsegajo celoten fotovoltaični sektor, ZSFI predstavlja najpomembnejše združenje na področju fotovoltaične industrije v Sloveniji. Dejavnosti članov združenja predstavljajo celotno verigo fotovoltaičnega sektorja, saj zajemajo vse, od projektiranja in gradnje sončnih elektrarn ter proizvodnje opreme do izobraževanja, promocije in svetovanja s področja sončne energije.

Poleg ustanoviteljev, podjetja BISOL Group in Elektra Celje, so člani združenja tudi ENERGOSOLAR d. o. o., SOL-NAVITAS d. o. o., PROSIGMA d. o. o., PLAN-NET d. o. o., ELEKTRONAVA d. o. o., ROBOTINA d. o. o., GEN-I d. o. o., Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana, FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO, RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKO, MARIBOR, Gorenjske elektrarne d. o. o., ETI Izlake in mnogi drugi.

Kaj se trenutno dogaja na področju fotovoltaike v Sloveniji?

Žal ZSFI v zadnjem času ugotavlja, da se na področju podpornih shem za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije pripravljajo znatne spremembe. Da bi lahko sodelovali pri pripravi sprememb, smo poskušali pridobiti uradne informacije, vendar so na Direktoratu za energijo ostali skrivnostni vse do sprejema nove zakonodaje, ki je opisana v nadaljevanju.

Združenje slovenske fotovoltaične industrije je vseskozi pozivalo Ministrstvo za infrastrukturo in prostor oziroma Direktorat za energijo, naj vendarle omogoči vključitev strokovne javnosti v postopek priprave sprememb. Širši nabor predlogov bi koristil tako investitorjem v sončne elektrarne kot tudi širši javnosti.

Predlogi Združenja slovenske fotovoltaične industrije se nanašajo na različna področja, vse od poenostavitve in pocenitve potrebne dokumentacije in postopkov za sončne elektrarne do 20 kW do razbremenitve finančnega pritiska na podporno shemo z njenim podaljšanjem na 20 let.

Vlada RS je **29. novembra 2012 potrdila spremembe Uredbe** o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije. Te prinašajo bistveno **znižanje višine podpor za sončne elektrarne od 1. decembra 2012 dalje**.

Odločitev vlade je sprožila ogorčenje investitorjev ter Združenja slovenske fotovoltaične industrije (ZSFI). Ta vlado poziva, da nemudoma zamrzne izvajanje izdane uredbe in preveri pravno podlago, na kateri morajo temeljiti uredbe, izdane v državi članici EU. Po pravnem mnenju, ki ga je pridobilo združenje, je namreč tak sklep vlade protiušten, saj je vlada izdala uredbo dva dni pred nastopom veljavnosti. To je v nasprotju s Poslovníkom Vlade RS ter Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja.

V nobeni pravi demokratični državi na svetu ni mogoče čez noč spreminjati zakonodaje in zakonodajnih predlogov ter sprememb uredb in drugih podzakonskih aktov držati v tajnosti z namenom,

da se tisti subjekti, ki se jih te spremembe tičejo, nanje ne morejo pripraviti. **V Sloveniji pa je to očitno mogoče in se danes, v letu 2012, tudi resnično dogaja!**

Vlada RS je na svoji 39. redni seji izdala Uredbo o spremembah Uredbe o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije. Predlog za spremembo Uredbe o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov se ne nanaša na vse OVE, ampak prinaša spremembo višine podpor **samo za sončne elektrarne, ki bodo priključene na omrežje po 1. decembru 2012**.

S protiušteno izdajo uredbe je Vlada RS prizadela množico investitorjev, ki so zastavili lastno premoženje in si drznili investirati v očitno brezpravni državi Sloveniji. Posledično so prizadete tudi banke in vsa mednarodna investicijska javnost, ki se je že doslej, poslej pa se bo v še večjem loku izogibala Sloveniji.

Vlada RS je izdala to uredbo dva dni pred nastopom veljavnosti, kar je protiušteno, saj je v nasprotju s Poslovníkom Vlade RS ter Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja.

V skladu z 9. členom Poslovníka Vlade RS mora predlagatelj predpisa strokovno in drugo javnost povabiti k sodelovanju pri pripravi predpisa s splošnim vabilom, kateremu je predložen osnutek predpisa, na spletnih straneh.

Kako naprej in kaj lahko stori vsak posameznik v Sloveniji?

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor po sprejemu nove zakonodaje na svojih spletnih straneh povsem populistično širi netočne informacije o fotovoltaiki. Ob tem mešajo pojme, kot so zbrana sredstva za vse obnovljive vire in zavajajoče uporabljajo podatke o absolutno in relativno proizvedeni električni energiji v sončnih elektrarnah.

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor nikjer ne raztolmači zakaj je stopnja rasti fotovoltaike nevzdržna. Prav tako ne predstavijo dejstev na podlagi katerih naj bi bile podpore previsoke. Glede na obstoječo metodologijo so stopnje donosnosti za polovico manjše kot v primeru vseh drugih obnovljivih virov energije – torej fotovoltaika ne more kršiti načel podporne sheme.

Ne drži, da bi sončne elektrarne proizvedle zgolj 0,3% celotne električne energije, in prav tako ne drži, da bi bilo za njih letno porabljenih 74 milijonov evrov. Slednje bi namreč pomenilo, da podpora fotovoltaike znašala slabih 2.000 evrov za MWh, zadnja zakonito sprejeta uredba pa določa več kot 10-krat nižjo podporo. 220 MW sončnih elektrarn letno proizvede okoli 250 GWh električne energije. To je veliko več kot 0,3%, ki jih navajajo na Ministrstvu za infrastrukturo in prostor in predstavlja približno 2% električne energije porabljene na območju RS.

Nikakor ne moramo pristati na zavajanja Ministrstva za infrastrukturo in prostor, kakor tudi ne na navedbe, da bi naj spodbude obnovljivim virom energije dvigovale ceno električne energije. Večja ponudba nižja cena na trgu, fotovoltaika pa je dokazala, da tehnološko sledi trendom trajnostnega in konkurenčnega gospodarstva. Zgolj v treh letih so se podpore fotovoltaike znižale za več kot 60%, po 15 letih pa bodo sončne elektrarne dajale trgu električno energijo po nižji ceni kot jo danes daje kateri koli najcenejši energetski vir.

Zaradi zgoraj navedenih dejstev se je ZSFI odločilo, da začne javno zbirati podpise v podporo za »Za zeleno prihodnost s soncem«

Vse naše kolege, sodelavce, znance in družinske prosimo za podpis, ki pomeni dodaten prispevek pri soustvarjanju zelene prihodnosti v Sloveniji.

Viktor Martinčič

Avtomatsko preklopno stikalo (APS oziroma ATS)

V sistemih, kjer si dolgotrajnega izpada električne energije ne moremo privoščiti, je treba poleg glavnega vira zagotoviti še rezervnega. To so zdravstvene ustanove, nekatera podjetja, hladilnice, bazne postaje itd. Sistem se v normalnih razmerah napaja s primarnega vira – električno omrežje kot sekundarni napajalni vir pa uporablja agregat(generator). V praksi je najlažje in tudi želja uporabnikov je takšna, da se preklon med viroma vrši samodejno. Tako smo se v sistemski integraciji odločili ponuditi trgu rešitev s kompletnim naborom iz našega prodajnega programa in pripravili delujoč primer avtomatskega preklopnega stikala APS, »Automatic transfer switch« ali »ATS«, ki ob prednastavljenih pogojih in časovnih zakasnitvah avtomatsko preklopi med viroma ter po vrnitvi in stabilizaciji primarnega vira preklopi nazaj. Tako bo električni »mrk« trajal le med zagonom in postavitvijo sekundarnega vira(zagon generatorja). V aplikacijah, kjer imamo zahtevo, da ne sme priti niti do trenutnega mrka, pa se pojavi še potreba po »UPS« oziroma baterijskih bankah, ki pa jih vežemo na izhod avtomatskega preklopnega stikala, da nam v času preklopa med viroma vzdržujejo porabnika. APS je lahko glede na zahtevo uporabnika v različnih izvedbah, odvisno od potrebe po moči, enofazni ali trifazni priklop, vgrajena pretokovna zaščita, izvedba z odklopniki ali brez pretokovne zaščite in izvedba s kontaktorji, ki je tudi cenejša.

Projekta smo se lotili z uporabo programskega orodja ETICAD(programsko orodje za AUTOCAD), ki so ga razvili v podjetju ETI Polam v sodelovanju s programsko hišo CADprofi. Program je za zdaj na voljo le s poljsko knjižnico elementov, ki se deloma razlikuje od ETI-jeve, saj ne vključuje vseh izdelkov, ki jih imamo v programu, in je prilagojena poljskemu trgu. Trenutno prevajamo še na druge trge in izdelujemo konkurenčne baze produktov. Program omogoča preprost vnos simbolov, ki jih lahko iščemo po drevesni strukturi elementov ali pa kar z vpisom kode izdelka. Po narisani shemi pa lahko simbole z enim ukazom pretvorimo v izgled produkta (layout) v naravni velikosti in ga postavimo v omaro. Tako si olajšamo tudi načrtovanje postavitve elementov v omaro. Programski vmesnik bomo podrobneje predstavili, ko bo vseboval kompletno bazo produktov in bo na voljo tudi v slovenskem jeziku. Za najbolj nestrpne pa prilagamo povezavo na trenutno verzijo s poljsko bazo elementov:

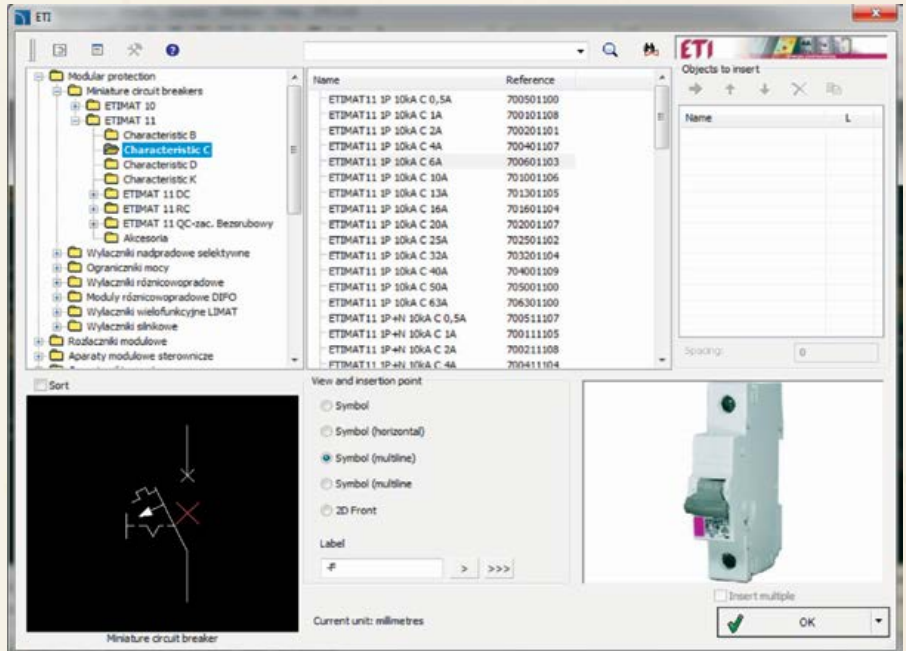
http://www.cadprofi.com/file_dow/eti-cad.exe

Primer

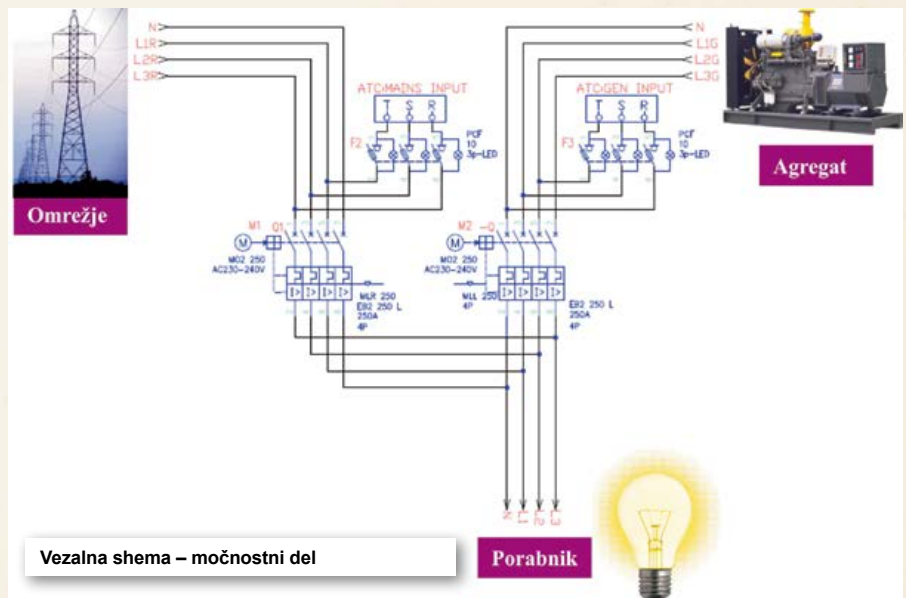
Poglejmo si primer ATS za trifazni sistem, izveden z MCCB-odklopniki ETIBREAK, Z In=250A.

Inteligentni kontrolnik ATC

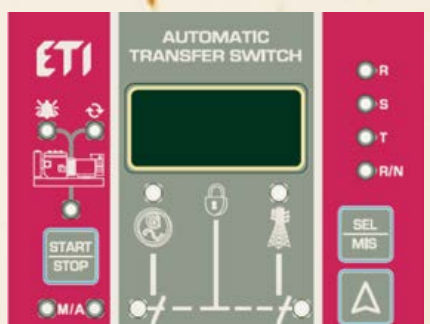
Inteligentni kontrolnik ATC nadzira napetost in frekvenco omrežja ter generatorja in glede na nastavljene zakasnitvene čase, potrebne za stabilizacijo, preklopi med viroma. Kontrolnik ima že na posluževalnem panelu indikatorje statusa preklonov, raven napetosti, alarm in kontrolne tipke. Verzija ATC-E ima tudi izhod za zagon agregata in prikaz statusa. Kontrolnik lahko deluje samodejno v avtomatskem ali ročnem sistemu.

ETICAD

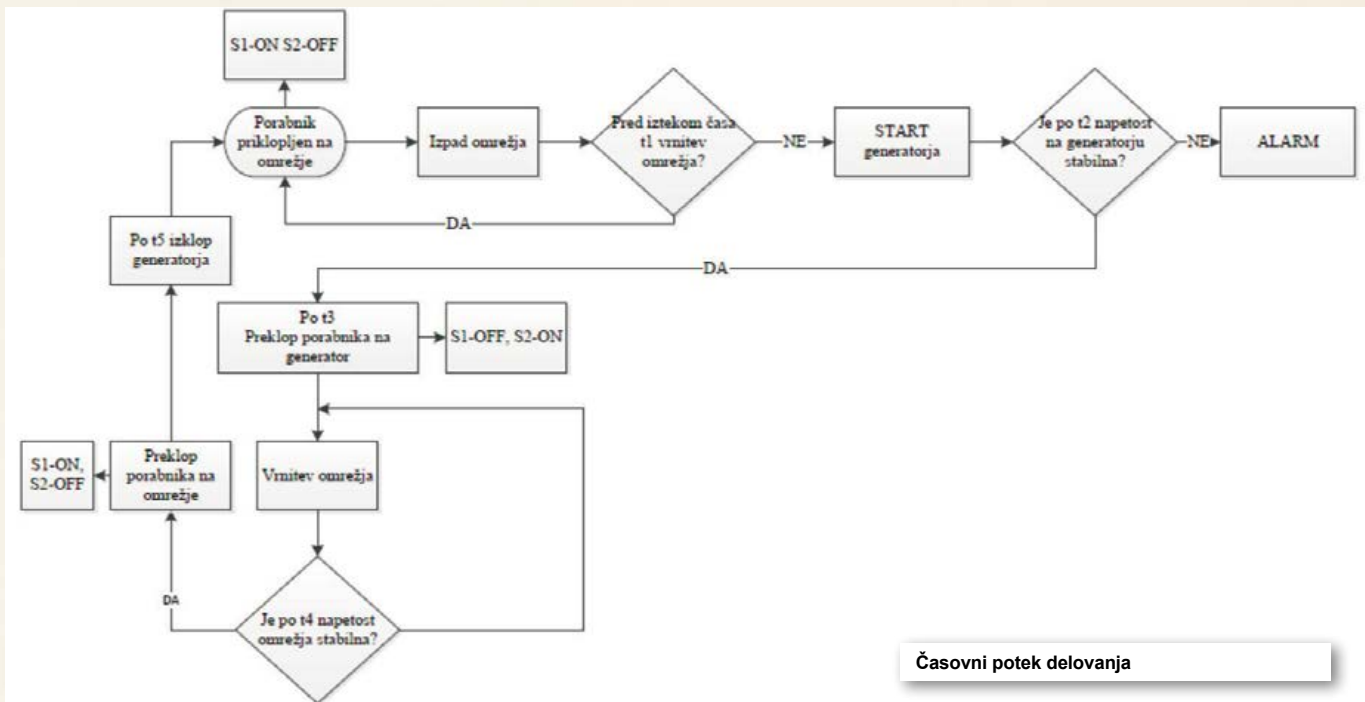
Vežalna shema – močnostni del

Kontrolnik ATC-E

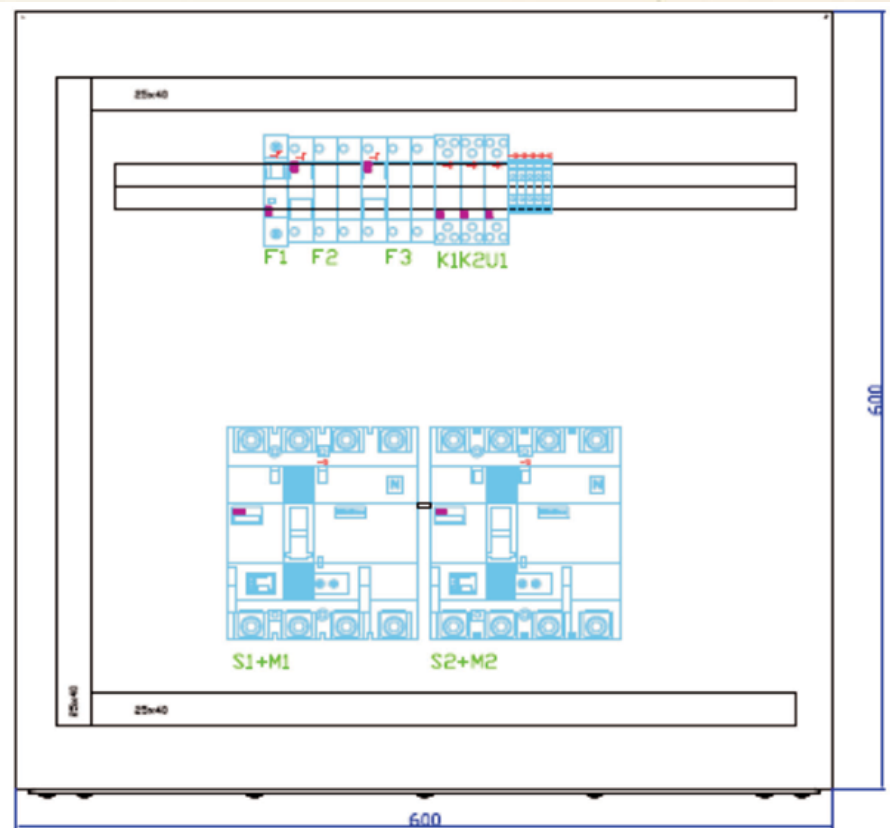
Opis delovanja sistema APS

Sistem je zasnovan na inteligentnem kontrolniku ATC-E in dveh odklopnikih, ki jih vklaplja in izklaplja z motornimi pogoni, vmes sta električna in mehanska blokada, ki preprečujeta vklop obeh hkrati. Vklonni in izklopni tok motorjev je treba upoštevati pri izbiri UPS. Če ni zahteve po odklopnikih, lahko za nižjo ceno podoben sistem naredimo z uporabo kontaktorjev. V normalnem delovanju se porabnik prek odklopnika S1 napaja iz mreže. Ko mreža izpade, sistem počaka določen čas (t_1) ali se mrežno napajanje v tem

času postavi nazaj. Če se v tem času mreža ne postavi nazaj, sistem preklopi kontakt za start generatorja (agregat). V času t_2 se mora napetost na generatorju stabilizirati, sicer sistem javi alarm. Ko je napetost na generatorju stabilna, se po času t_3 izklopi odklopnik za mrežo S1 in vklopi odklopnik za generator S2. Porabnik se zdaj napaja prek generatorja. Po določenem času se na mreži pojavi napetost, ki mora biti stabilna za čas t_4 , da lahko sistem preklopi porabnika z generatorja nazaj na mrežo. Vmes generator še deluje, za primer hitrejšega preklopa, če bi mrežno napajanje spet izpadlo. Po času t_5 sistem izključi tudi generator. Vsa stanja s pomočjo vgrajenih indikatorjev in alarmov spremljamo na kontrolniku ATS-E in ni potrebe po vgradnji dodatnih stikal in indikatorjev, lahko pa se delovanje spremlja tudi daljinsko. Tudi ročni način izbire vira napajanja je že integriran v samem kontrolniku s ključavnico in ključem. Komplet za APS je trenutno na voljo za trifazne sisteme z nazivnimi tokovi 25 do 400A. V prihodnjem letu bo ob uvedbi kompletne skupine Etibreak2 možno do 1600A.

Aleksander Cilenšek

Postavitev omare – AUTOCAD

Intersolar Mumbai 2012

Novembrska nedelja zgodaj zjutraj. Čaka me dolga pot preko Frankfurta in Dohe do Bangaloreja. Bangalore je večje industrijsko mesto v južnem delu Indije. Po velikosti naj bi bilo na petem mestu s približno 10 milijoni prebivalcev. Glede na gostoto softverskih podjetij, ki jih je okrog 1200, mu pravijo tudi indijska silicijeva dolina. Letališče v Bangaloreju je novo in lepo urejeno. Po letaliških formalnostih, ki so bile kar striktne, me pričaka hotelski taksi. Varnostni pregledi v Indiji so se okrepili zaradi terorističnega napada pred leti na hotelski kompleks v Mombaju. Ceste zgodaj zjutraj so prazne, tako da že po tri četrt ure divje vožnje prispem v hotel. Po 21-urnem potovanju bi se prilegel krajši počitek, vendar kmalu ugotovim, da s tem ne bo nič. Pa še moja evropska ura kaže, da bo kmalu čas za kosilo. Med Slovenijo in Indijo je 4,5-urna časovna razlika. Že čez dobro uro me pričakata predstavnik podjetja SUGI Systems Ananth Swamy in njegov sodelavec. Čaka nas pomembna predstavitev v podjetju ABB na severnem obrobju Bangaloreja. Promet v Indiji je nekaj posebnega. Poleg tega, da vozijo po levi strani cestišča, je tudi vožnja podobna reliju. Po kakšni uri vožnje po avtocesti na desni zagledamo logotip ABB, polkrožno zavijemo na sosednji nasproti vozeči pas in že smo na vaški cesti proti podjetju ABB. Kot povsod v Indiji nas tudi tu čaka stroga varnostna kontrola. Popišejo vse osebne podatke, tudi serijsko številko prenosnika. V podjetju nas pričaka tehnični vodja, pristojen za inverterje, Ahmed Syed. Predstavimo mu podjetje ETI, sledi predstavitev prodajnega programa ultra quick in zaščitnih talilnih vložkov za fotovoltaike. Po predstavitvi si še na kratko ogledamo proizvodnjo. Podjetje ima okrog 300 zaposlenih in je podružnica matičnega podjetja ABB Helsinki. Sestavljajo inverterje večjih moči od 100 kW do 1 MW. Po kosilu nas zvečer čaka lokalni let v Mombaj (Mumbai), finančno prestolnico in tudi največje mesto Indije s približno 20 milijoni prebivalcev. Hotel je oddaljen približno 30 kilometrov od letališča, zato gremo na pot že štiri ure prej ... Za vsak slučaj. Kljub časovni rezervi nas preseneti prometni kaos, zasoljen še z močnim monsunskim deževjem. Kmalu mi je jasno, da bomo let verjetno zamudili. Ananth ostaja optimističen do konca, vendar se moja predvidevanja na žalost uresničujejo. Za las zamudimo letalo. Imamo dve možnosti – da se vrnemo v hotel in odpotujemo naslednje jutro ali pa da uporabimo metodo prigrvarjanja in pregovarjanja. Ko se nabere še več zamudnikov, nekaj Evropejcev, večinoma pa indijske ženske z otroki, so prisiljeni

popustiti in z manjšim doplačilom dobimo naslednji let. Z zadnjo izkušnjo sem spoznal, da tudi Indijke niso tako pohlevne in ubogljive, kot si mislimo, saj so s kričanjem na letališke uslužbenke zelo pripomogle, da smo dobili naslednji let. Po prihodu v Mombaj si končno lahko privoščim prvo noč spanca v Indiji. Hotel je lep, vendar ni časa za uživanje. Naslednje jutro odhitimo na sejem, ki je kakšnih pet kilometrov od hotela. ETI je na sejmu Intersolar Mumbai razstavljal skupaj s partnerjem SUGI Systems Bangalore. To je manjše podjetje s približno 30 zaposlenimi, ki je dokaj fleksibilno in zagnano. Na hitro uredimo še podrobnosti okrog postavitve. Obesimo še zadnje table. Dan mine v pogovorih s potencialnimi kupci in obiski razstavljalcev. Tudi naslednji dan je podobno. Opravi sem nekaj šolanj naših obstoječih in potencialnih kupcev. V sredo zvečer me je že čakala pot nazaj z vsemi varnostnimi kontrolami na letališču v Mombaju.

To je bil moj prvi obisk Indije. Nisem šel

iskat na novo odkritih starih modrosti, ampak poslovne priložnosti. Na kratko bi jih lahko strnil v naslednjih besedah.

Indijski trg specialnih talilnih vložkov se razvija, kot se razvija tudi sama Indija. Potrebe naraščajo, največji problem pa so cene in kratki dobavni roki. Na področju varovalk je tržni vodja Cooper Bussmann, ki ima lokalno proizvodnjo v Čenaju. Sledita mu Mersen in Littlefuse, ki se oba prilagajata obstoječemu cenovnemu nivoju.

Positivna informacija za vse evropske proizvajalce je, da imajo Indijci še vedno negativen odnos do kitajskih izdelkov. Še vedno so pripravljeni plačati od 20 do 30 odstotkov več, samo da je izdelek »made in Europe«.

Moj osebni vtis lahko strnem v nekaj besedah: gneča, umazanija, pekoča hrana in nikamor se ti ne sme muditi. Ljudje pa so izjemno strpni in miroljubni.

Brane Lebar

Pregled sejmov na ravni koncerna 2012

Naše podjetje je bilo letos pri sejmskem udejstvovanju in odmevnejših dogodkih zelo dejavno, in sicer tako matična družba kot tudi naša hčerinska podjetja po svetu.

Moramo se zavedati, da so sejmski nastopi in predstavitve izrednega pomena tako pri gradnji blagovne znamke na trgih, na katere smo komaj vstopili, kot pri boju za tržni delež na trgih, kjer smo že dobro prepoznavni. Trženjske strategije in pristopi naših hčerinskih podjetij so po trgih različni, tako kot je različen njihov položaj na trgu, želja matičnega podjetja pa je, da bi bila predstavitve naše blagovne znamke čim bolj standardizirane in v skladu s celovito grafično podobo.

Ker smo o udejstvovanju matične družbe na sejmih v prejšnji številki Utripa napisali veliko, bomo tokrat dali poudarek predstavitvi najpomembnejših sejmov in dogodkov, ki so jih uspešno izpeljala naša hčerinska podjetja. Pregled najpomembnejših dogodkov po državah:

Poljska:

Najpomembnejši dogodek na poljskem trgu je vsekakor letos že jubilejni, 25. sejem ENERGETAB 2012, ki je potekal med 11. in 14. septembrom v mestu Bielsko-Biala. Na njem je ETI Polam tradicionalno razstavljal kar s svojohišo ETI, ki je bila pripravljena prav za sejem. Predstavniki ETI Polama so se tam srečali z vsemi najpomembnejšimi kupci in predstavili celoten prodajni program podjetja ETI skupaj z vsemi novostmi.

Poljska

Rusija:

Na ruskem trgu se je ETI preko svojega ruskega predstavništva letos predstavil na obeh najpomembnejših sejmih iz naše panoge. Tako smo bili spomladi na sanktpeterburškem sejmu Energetika in elektronika ter na sejmu Elektro v Moskvi. ETI je na obeh sejmih predstavil celoten prodajni program, letos pa prvič tudi sistemske rešitve, kar je bilo pri kupcih sprejeto zelo pozitivno.

Slovaška:

ETI ELB se je letos oktobra predstavil na sejmu Elo Sys v Trenčinu. Elo Sys je najpomembnejši sejem zaelektrotehniko, elektroniko in proizvodnjo energije, ki ga organizira slovaško združenje za elektrotehniko. Razstavljal je več kot 350 razstavljalcev iz osmih držav.

Češka:

ETI je letos razstavljal tudi na češkem trgu. Svojo stojnico smo imeli na sejmu AMPER, ki je potekal med 20. in 23. marcem. AMPER je mednarodni sejem električnih tehnologij, elektronike, avtomatizacije in komunikacij in je letos potekal šele drugič. Sejem postaja vse pomembnejša prireditelj, saj je letos razstavljal že preko 600 razstavljalcev iz več kot desetih držav sveta.

Ukrajina

Na ukrajinskem trgu je najpomembnejši in tudi mednarodno odmeven sejem elektrotehniko, električne distribucije in energetske učinkovitosti, ki je letos potekal med 17. in 20. aprilom v

Ukrajina

Kijevu že 16. zapored. Razstavljal je 390 razstavljalcev iz 13 držav in eno od vidnejših predstavitev je pripravil tudi ETI Ukraine, ki se je postavil ob bok največjim svetovnim proizvajalcem.

Italija

Na italijanskem trgu smo se letos predstavili dvakrat, in sicer na sejmu in konferenci, posvečeni obnovljivim virom energije Solarexpo in Greenbuildings v okviru razstavnega prostora našega partnerskega podjetja Italweber. Septembra pa smo se na povabilo Gospodarskega urada Republike Slovenije v Milanu udeležili sejma ZerroEmission, ki je potekal v Rimu. Ta sejem je namenjen obnovljivim virom energije, tako da smo predstavljali naš »greenprotect« program.

Indija

Letos smo pospešeno iskali priložnosti tudi na indijskem trgu. Z našim indijskim partnerjem SUGISystems&Controls smo med 6. in 8. novembrom razstavljali na InterosolarJulndia v Mumbaju. Ker gre za specializiran sejem obnovljivih virov energije, smo pripravili aplikacije in rešitve za zaščito solarnih sistemov iz našega programa »Greenprotect«. Rezultat sejma je precejšnje povečanje povpraševanj in novih priložnosti.

Srbija

Na srbskem trgu je še vedno najpomembnejši Mednarodni sejem tehnike in tehničnih dosežkov, ki je letos maja potekal že 56. zapored v Beogradu. ETI B je tradicionalno, skupaj s partnerskim podjetjem Plamen, predstavil celoten prodajni program ETI. Pomembno predstavitev je ETI B pripravil tudi na osmi konferenci o električni distribuciji v Srbiji in Črni gori, poimenovani CIREĐ, ki je potekala med 23. in 28. septembrom v Vrnjačkoj Banji.

Indija

Bolgarija

ETI Bulgaria je med 24. in 29. septembrom predstavil svoj celotni prodajni program na mednarodnem sejmu elektronike in elektrotehnike ELTECH v Plovdivu. Letošnja predstavitev je temeljila na predstavitvi blagovne znamke ETI kot ponudnika celovitih rešitev in rešitev za zaščito fotovoltaičnih sistemov.

Romunija

Za uspešno predstavitev naše blagovne znamke v Romuniji smo letos vložili precej napora. Izhajali smo iz dejstva, da so priložnosti za rast naše blagovne znamke na romunskem trgu velike, saj blagovna znamka še ni dovolj prepoznavna. Zato smo na najpomembnejšem sejmu elektronike in avtomatizacije IEAS, ki je potekal med 11. in 14. septembrom v Bukarešti, ubrali strategijo predstavitve vseh prodajnih skupin iz našega prodajnega programa. Sejem lahko ocenimo kot zelo uspešen, saj nam je uspelo pritegniti zanimanje številnih kupcev in zbrati kontakte za nadaljnjo obdelavo.

Bolgarija

Makedonija, Bosna, Hrvaška

Na trgih Makedonije, Bosne in Hrvaške se letos nismo predstavljali na nobenem večjem sejmu. Razlogi za to so pomanjkanje specializiranih sejmov z našega področja in drugačna poslovna strategija. Na teh trgih je blagovna znamka ETI dobro uveljavljena in prepoznavna, zato smo večino tržnih dejavnosti namenili predstavitvam neposredno pri kupcih in na specializiranih konferencah tako s področja energetike kot s področja obnovljivih virov energije.

Domen Kos

Predstavitev vrednote: TIMSKO DELO

V prejšnji številki Utripa smo v članku Vrednote v srcu organizacijske kulture ETI

Predstavitev vrednote TIMSKO DELO vodjem ETI-ja v Zagorju 28.9.2011

predstavili posodobljeno vrednoto vseh zaposlenih v koncernu ETI: KOMPETENTNOST.

Tokrat bomo podrobneje predstavili vrednoto **TIMSKO DELO**. Postavili smo jo že v letu 2008. Glasila se je tako:

Zaposleni učinkovito sodelujemo v timih. Pripravljeni smo razkrivati svoje znanje in ideje za skupne rezultate ter pri sodelovanju ohranjamo spoštljiv medsebojni odnos.

Ob pripravah na izvedbo Strategije koncerna ETI za obdobje 2011 – 2015, smo to vrednoto, ravno zaradi potreb realizacije Strategije ETI, posodobili. Novo besedilo, se glasi:

TIMSKO DELO

V timih s spoštljivim odnosom na učinkovit način združujemo kompetence posameznikov. S timskim duhom ustvarjamo kreativno in ambiciozno okolje za celovito osebno rast. Mednarodni in interdisciplinarni timi tvorijo sinergijo znanj za doseganje in preseganje skupnih ciljev.

Kakšna je razlika v besedilu? V čemu je posodobitev besedila vrednote boljša? Zaznali smo tri pomembne novosti:

1. »pripravljeni smo« v besedilu 2008 poudarja pripravljenost, ne pa odločnosti, da je »tako«. Nova oblika stavka je bolj odločna. Opomba je enaka kot za dikcijo »prizadevamo si«.
2. »znanje« v besedilu 2008 so zamenjale »**kompetence**«, ki vključujejo znanje poleg sposobnosti, veščin in osebnostnih lastnosti. Kompetence so širši pojem kot znanje, zato bolj ustrezen. Sodobni modeli razvoja posameznikov govorijo o razvoju kompetenc (kompetenčni modeli).
3. Dodani so vidiki:
  - a. **timski duh**
  - b. **timi kot kreativno in ambiciozno okolje**
  - c. **celovita osebna rast**

Člani razširjenega kolegija predsednika uprave so posodobljene vrednote koncerna ETI predstavili vsem vodjem v koncernu ETI v septembru 2011. Vrednoto **TIMSKO DELO** je 28.9. predstavil Marija Pihler, 29.9 pa Viktor Martinčič.

Timsko delo je zelo pomembno v vseh delih našega koncerna, še posebej pa pri razvoju naših izdelkov. Velik del usposabljanja v okviru II. akademije ETI je namenjen razvoju kompetenc udeležencev akademije za timsko delo.

Peter Puhan,
Jani Braune

SEZNAM DELOVNIH DNI, PROSTIH SOBOT, NEDELJ IN PRAZNIKOV V LETU 2013 ZA 40-UR

2013	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
JANUAR 2013	TOR P	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D
FEBRUAR 2013	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET P	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D
MAREC 2013	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D
APRIL 2013	PON P	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON P	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED
MAJ 2013	SRE P	ČET P	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D
JUNIJ 2013	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D
JULIJ 2013	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED
AVGUST 2013	ČET KLD	PET KLD	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET P	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D
SEPTEMBER 2013	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB
OKTOBER 2013	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D
NOVEMBER 2013	PET P	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D
DECEMBER 2013	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB

JANUAR 2014	SRE P	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D	SRE D	ČET D	PET D	SOB SOB	NED NED	PON D	TOR D
--------------------	----------	----------	----------	------------	------------	----------	----------	----------	----------	----------	------------	------------	----------	----------	----------	----------	----------	------------	------------	----------	----------

OPOMBA:

V PRIMERU SPREMENJENIH OKOLIŠČIN (NAPR. VEČJEGA OBSEGA NAROČIL...) SI UPRAVA PRIDRUŽUJE PRAVICO DO SPREMENJENIH

LEGENDA:
D - DELOVNIK
P - PRAZNIK
SOB - SOBOTA
NED - NEDELJA
KLD - KOLEKTIVNI DOPUST

PRAZNIKI:		
1. januar:	Novo leto	25. junij:
8. februar:	Prešernov dan	15. avgust:
31. marec:	Velika noč	31. oktober:
1. april:	Velikonočni ponedeljek	1. november:
27. april:	Dan upora proti okupatorju	25. december:
1. in 2. maj:	Praznik dela	26. december:

NI DELOVNI TEDEN

22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	KOLED. DNEVI	DELA PROSTI DNEVI				PLANIR. DELO			PLAČ. URE
											P	SOB	NED	SK	D DEL.DN.	KLD KOL.DOP	DEL. URE	
SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET										
D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	31	1	4	4	9	22	0	176	184
PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	XXX	XXX	XXX									
D	SOB	NED	D	D	D	D	XXX	XXX	XXX	28	1	4	4	9	19	0	152	160
PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED									
D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED P	31	0	5	5	10	21	0	168	168
PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	XXX									
D	D	D	D	D	SOB P	NED	D	D	XXX	30	1	4	4	9	21	0	168	176
SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET									
D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	31	2	4	4	10	21	0	168	184
SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	XXX									
SOB	NED	D	P	D	D	D	SOB	NED	XXX	30	1	5	5	11	19	0	152	160
PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE									
D	D	D	D	D	SOB	NED	KLD	KLD	KLD	31	0	4	4	8	20	3	160	184
ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB									
D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	31	1	5	4	10	19	2	152	176
NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	XXX									
NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	XXX	30	0	4	5	9	21	0	168	168
TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET									
D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	P	31	1	4	4	9	22	0	176	184
PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	XXX									
D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	XXX	30	1	5	4	10	20	0	160	168
NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR									
NED	D	D	P	P	D	SOB	NED	D	D	31	2	4	5	11	20	0	160	176

SKUPAJ 2013	365	11	52	52	115	245	5	1960	2088
-------------	-----	----	----	----	-----	-----	---	------	------

SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET
D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D

EMB PLANA DELOVNEGA ČASA

Dan državnosti
Veliki Šmaren
Dan reformacije
Dan spomina na mrtve
Božič
Dan samostojnosti

Vitka linija v invalidski montaži ETI GUM

Konec septembra je v konferenčni dvorani potekala predstavitev koncepta dela v invalidski montaži Eti – gum. Predstavljena sta bila postavitve proizvodnje in način dela v vitki liniji. Sistem vitke linije se v proizvodnjo uvaja z namenom, da dosežemo proces brez zapravljanj. Poznamo sedem zapravljanj v proizvodnji:

- napake in slaba kakovost
- nepotrebne zaloge
- čakalni čas
- nepotreben transport
- dolge poti
- prekomerna proizvodnja
- neizkoriščen človeški potencial

Cilj je delati pametneje in manj, ne težje in več. Kako bomo to dosegli? Z organiziranostjo dela po načelu vitke linije. S tem se bodo odpravila zapravljanja pri delu in v proizvodnji. Bolje se bo izkoristil tudi človeški potencial, ki ga nedvomno imamo.

V invalidski montaži Eti – gum se bodo po načelu vitke linije oblikovale tri samostojne linije v obliki črke U, na katerih bo potekal proces proizvodnje od začetka do konca izdelave. Dve liniji bosta vedno delovali, tretja pa bo v pripravljanju. V naslednji fazi pa bo postavljena še ena samostojna linija. V konceptu dela v vitki liniji je velik poudarek na avtokontroli de-

lavk in urejenosti delovnega mesta. Razlike med obstoječim načelom dela in delom v vitki liniji so:

- Dela se, kar je na proizvodnem planu, in ne, za kar je razpoložljiv material.
- Rezultat dela je rezultat skupine, in ne posameznika.
- Vsi v liniji delajo isti izdelek.
- Delavke v liniji so odvisne ena od druge, zato si med seboj pomagajo; odpravljanje ozkih grl.
- Delavke imajo več časa za delo in manj za pripravljanje, ki ni njihovo delo.
- Plačilo je na skupni učinek, in če naredijo več, dobijo več. Velja za celo skupino IM Eti – gum, in ne samo za eno celico (VLC 14, VLC 22 ...).
- Drugačna vloga kontrolorja oz. službe kakovosti.
- Sprotna popravila slabih kosov.
- Poudarek na avtokontroli delavk.
- Usposabljanje delavcev za avtokontrolo in večopravnost.

Menim, da so novosti prava rešitev za izboljšanje proizvodnega procesa. Težave pri uvedbi sicer bodo prisotne, vendar verjamem, da jih bomo s skupnimi močmi uspešno premagali.

Predstavitve koncepta dela vitke linije v konferenčni dvorani.

Vodja invalidske montaže EG
Ivo Žavbi

»Tega, da kdo resno misli, ni videti v velikih sklepih, ampak v drobnem vsakdanjem delu.«

Romano Guardini

»Nobena stvar ne naredi človeka srečnejšega kot njegovo lastno prepričanje, da je naredil najboljše, kar je mogel.«

Mihailo Pupin

Novice iz Sveta delavcev

Na kratko bi vas rada seznanila z dejavnostjo sveta delavcev ETI, d. d., v drugi polovici leta.

Kaj smo delali, vidite iz zapisnikov, raje bi se posvetila rezultatom našega delovanja, ki jih lahko ovrednotimo.

1. VARNO DELO VSEH ZAPOSLENIH

Nov zakon ZVZD, zakon o varstvu in zdravju pri delu, ki temeljito zavezuje delodajalce k bolj skrbnemu pristopu in izvedbi te tematike, je letos tudi pri nas dal določene rezultate, ki jih lahko skorajda številčno ovrednotimo.

Izobraževanja na vseh segmentih so bila letos stalnica, ne glede na oteženo finančno in siceršnje poslovanje družbe. Skratka, tu se ni varčevalo, povedano po domače.

Obdobna izobraževanja o varstvu pri delu smo izvedli za več kot 300 zaposlenih. O tej tematiki smo temeljito poučili tudi 20 mentoric, ki bodo od zdaj zlasti na vitkih linijah tudi prve, ki bodo nove sodelavke in sodelavce poučevale o tej temi.

Kot posebej nevarno se je izkazalo tudi delo s svincem, do katerega pride v fazah lotanja, in tu se je o škodljivih vplivih tega elementa in varnem delu z njim podrobno poučilo več kot 50 ljudi, resnici na ljubo tudi zaradi zahteve inšpektorata, ki je v obdobjem pregledu videl, da delavke niso seznanjene z nevarnostmi.

Ker spreminjamo tudi urnike – več popoldanskega, nočnega in celo štiriizmenskega dela, so bili delavci tudi podrobno informirani o tej problematiki.

Gospa Rosita Razpotnik nadaljuje izobraževanja o ukrepih za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnih tveganj na delovnem mestu, ki lahko ogrozijo zdravje delavcev, ali na kratko povedano o mobingu. Lani se je s tem problemom seznanilo 362 zaposlenih, letos pa 212.

Razveseljivo je tudi, da je do zdaj prišla le ena prijava o mobingu, pa še za to so ugotovili, da ni bila utemeljena. Za približno 30 ljudi smo imeli tudi dve izobraževanju o preprečevanju stresa.

Sprejeli smo tudi PRAVILNIK O UGOTAVLJANJU ALKOHOLIZIRANOSTI, VPLIVA PREPOVEDANIH DROG, PSIHOAKTIVNIH ZDRAVIL/SNOVI TER VNOSA TEH SNOVI V DRUŽBO.

Zdravstveni pregledi dobro potekajo. Vsaj 200 ljudi je opravilo preglede na medicini dela, tudi 15 vodij z razširjenimi pregledi, ki vključujejo stresne pokazatelje, in po letih hude suše – nezakonite, seveda, je letos opravilo pregled tudi od 30 do 40 režijcev.

Razveseljiva je tudi večja ozaveščenost zaposlenih, ki jih je skrb za lastno zdravje pripravila do tega, da so kontaktirali dr. Manfredovo s centra za medicino dela, največkrat telefonsko. Ampak stvari se premikajo, in to je dobro.

Tudi pri zaščitni opremi se nam kriza ni poznala.

Ob celoviti prenovi linij za tako imenovane vitke linije se prenove delajo temeljito, od odpraševanja, prezračevanja, hlajenja, ogrevanja do osvetljevanja.

Žal pa nismo nič ali skorajda nič naredili pri pretiranem hrupu, ki je naša najšibkejša točka.

2. INVALIDOM PRIJAZNO PODJETJE

Tudi aktiv oz. komisija, ki združuje problematiko invalidov v podjetjih ETI in ETI GUM, se je pridno izobraževala na seminarjih in posvetih. Letos so navezali stik z društvom v Zagorju, več z njihovega programa pa bo predsednica napisala za eno od naslednjih številčk Utripa.

3. ZAPOSLENIM PRIJAZNO PODJETJE

Uvedba novih, vitkih linij na samem začetku prav gotovo ni vzbujala veliko zaupanja med zaposlenimi, se pa, tako mislim, postopoma spreminja pogled na to.

Drugačni delavniki, in sicer več dela popoldne, ponoči, sprememba odmorov za rekreacijo ali kajenje, tudi ukinitve individualnih norm in uvajanje skupinske norme ali akorda, kakorkoli že zadevo imenujemo, zahtevajo tudi spremembo predpisov, ki jih bo izvedel sindikat, saj je to njegova pristojnost. Pravijo, da bodo individualne norme, če bo šlo vse po načrtih, trajale le še do konca leta 2013. Do takrat pa pozivam vodstvo, naj naredi vse, da bi zaposlenim omogočalo doseganje norm.

Res je, da minimalna plača poskrbi bolj ali manj tako za tiste, ki jo dosegajo, in tiste, ki je ne, ker razliko pokrije izravnava ali dodatek, kakorkoli ga že imenujemo, vendar pa ne gre prezreti občutka delavca, ki z zadovoljstvom opravlja delo, kjer normo dosega ali presega, in njegovega nezadovoljstva, če ni tako. Zlasti pri ranljivih skupinah – starejši delavci, invalidi – bi morali biti vodje pozorni in skupaj z delavci, ki so praviloma večopravilni, najti delo, kjer bodo uspešni. Od take prakse imamo vsi nekaj, mar ne? Imamo zadovoljnega in učinkovitega delavca in podjetje, ki ne plačuje dodatkov na neizpolnjevanje. Vse, kar potrebujemo, je malo pripravljenosti za to, da bomo res imeli zaposlenim prijazno podjetje.

Prejeli smo tudi pobudo za ETI-jev vrtec, žal anonimno, tako da pobudnic nismo mogli kontaktirati drugače kot preko Informatorja. Predsednik uprave in zagorski župan sta zelo uspešno ter z veliko razumevanja in pripravljenosti našla sprejemljivo rešitev, žal pa na poziv mladim mamicam in očkom na pogovor ni bilo odziva. Očitno ni pravih potreb, sem pa vesela, da so bili vodstva podjetja in občina pripravljeni najti rešitev.

Tudi reševanje presežnih delavcev iz podjetja ETI GUM, ko prodajajo oddelek gume, je pohvalno.

Kot svet delavcev bomo več pozornosti namenili preverjanju, kako se naši predpisi (ki niso slabi), tudi izvajajo.

Skupaj s predstavniki sindikata smo začeli preverjati vse OP iz naših certifikatov ISO 9001 in 14001 ter opozarjati na nedoslednosti in nepravilnosti, nadaljevali pa bomo z določili iz kolektivne pogodbe in drugih določil.

To je tudi del podpisanega sporazuma o sodelovanju med sindikatom in svetom delavcev, ki bodo preverjali pravno varstvo zaposlenih in že prej omenjena izvajanja določil.

Pred nami je torej veliko dela, pred vami tudi, o tem sem prebrčana, kljub težavam pa ne pozabite na praznike, prijatelje, druženje, kakšen kozarček v dobri družbi in kar največ zdravja in dobre volje!

Aleksandra Povhe

Bled, 18. februarja 2012

Martinj vrh, Bled, Piran

Leto 2012 je bilo vremensko precej čudno. Zima je bila precej sušna, poletje še veliko bolj, jesen pa zelo deževna. 28. oktobra so imeli v okolici Nove Gorice hude poplave, čez teden dni pa v Podravju. Kar pa se temperatur tiče, je bila zima precej hladna, poletje pa precej vroče. Februarja je bilo tudi -25 stopinj Celzija, avgusta pa $+40$ stopinj Celzija v okolici Nove Gorice. V soboto, 20. oktobra, je bilo na Kredarici $+15,3$ stopinj Celzija, kar je bil oktobrski temperaturni rekord. Čez slab teden je zapadel sneg, na Kredarici pa je bilo -12 stopinj Celzija ...

Sicer pa je leto 2012 zaznamovalo še veliko drugih dogodkov. Divjali so požari v naravi. Gorelo je na Sveti gori nad Novo Gorico in pri Črnem Kalu na Primorskem. V Londonu so bile letne olimpijske igre in naši športniki so osvojili štiri medalje. Zlato medaljo Urška Žolnir v judu, srebrno Primož Kozmus v metu kladiva, bronasto Rajmond Debevec v streljanju z malokalibrsko puško in prav tako bronasto Luka Špik in Iztok Čop v dvojnem dvojcu. Blizu Iga pri Ljubljani je padel in zgorel balon. Bilo je več mrtvih ...

Bilo je še veliko takšnih ali drugačnih dogodkov. Toda vse te dogodke je presegel Avstrijec Felix Baumgartner, ki je pri prostem letenju prebil zvočni zid. To je

načrtoval več let, zaradi slabega vremena pa je akcijo večkrat prestavil. Pihal je premočan veter. Akcijo je izpeljal v nedeljo, 14. oktobra 2012. Ob 17.30 se je v Ameriki dvignil v stometrskem balonu, napolnjenem s helijem. Dvignil se je skoraj 40 kilometrov visoko, skočil iz kapsule in okoli 20. ure po našem času pristal na tleh. Vmes je letel z 1,24-kratno hitrostjo zvoka (422 m/sek).

Sicer pa so skozi zgodovino Avstrijci, predvsem športniki, predstavljali velik delež v svetu. Smukač Franz Klammer in smučarka Annemari Moser-Pröll sta v 70. letih velikokrat zmagala na tekmah. Smučarski skakalec Sepp Bradl je leta 1936 v Planici prvi preskočil 100 metrov. Andreas Goldberger je leta 1994 v Planici prvi preletel 200 metrov. Pri tem je nekoliko podrsal z rokami in svetovni rekord ni bil priznan.

Tudi zadnja leta so avstrijski skakalci najboljši na svetu. Toda februarja letos jih je v Vikersundu presenetil naš letalec na smučeh. Robert Kranjec je postal svetovni prvak v poletih. Najdaljši njegov polet je meril 244 metrov, kar je tudi zadnji državni rekord v smučarskih poletih. Pri tem je imel hitrost na odskočnem pomolu 101,7 km/h. Ta rekord je zdaj daljši za pol metra od avstrijskega, ki ga ima Gregor Schlierenzauer.

Poleti sem opravil več obiskov po Sloveniji. Bil sem tudi v Podravju, kjer so bile jeseni poplave. Enkrat sem hotel iti na Blegoš, toda v Škofji Loki sem načrt spremenil. Iz Škofje Loke sem nadaljeval v smeri severozahoda. Peljal sem se mimo Lubnika, mimo spodnje postaje vlečnice na Stari vrh in mimo Praprotna. Od tam izhajajo Slakovi pevci, zato se imenujejo Fantje s Praprotna. Lojze Slak, godec vseh godcev, rojen 23. julija 1932, je umrl 29. septembra 2011. Fantje s Praprotna: Andrej Bergant, Janez Dolenc, Janez Habjan, Janez Kalan, Jože Šifrer. Mimo Praprotna sem se peljal proti Češnjici. Kar naenkrat se je v ogledalu pojavila neka modra utripajoča luč. Za mano so se peljali policisti. Umaknil sem se nekoliko desno, da so šli lažje mimo. V Češnjici sem videl, zakaj so prišli policisti. Zaradi nesreče. Peljal sem se nekoliko naprej in ustavil avto. Šel sem pogledat, kaj se je zgodilo. Nič ni kazalo, da je kakšen avto razbit, toda neka očitidka je na vsake toliko časa ponovila zgodbo o dogodku. Motorist je pripeljal z zahodne strani, iz Železnikov. Pripeljal je do ovinka, kjer se cesta zahod-vzhod obrne proti jugovzhodu. Na desni strani so hiše. Izza neke hiše je pripeljal avto in zavil preko ceste na drugo stran. Motorist je verjetno

Morje blizu Pirana, 9. septembra 2012

zaradi nekoliko prevelike hitrosti to opazil zadnji trenutek. Zavrl je in ustavil, ne da bi trčil v avtomobil. Toda zaradi presenečenja in nenadnega dogodka je pozabil dati noge na cesto, da bi ulovil ravnotežje. V stoječem položaju je padel z motorjem. Motor mu je padel na nogo in mu jo zlomil ali zdrobil. To je bil edini ponesrečenec v tej »nesreči«. Mimoidoči so mu mobilizirali nogo, potem je prišel rešilni avtomobil, ki ga je odpeljal v bolnišnico. Iz Češnjice sem nadaljeval do Železnikov. Tam so tri večja podjetja. Bilo je pred leti, ko sem konstruiral avtomatsko napravo za izdelavo gasilne komore. Ta je sestavni del avtomatske varovalke, njena funkcija pa je, da pogasi plamen oziroma ogenj, ki nastane, ko se ta zaradi takšnih ali drugačnih razlogov izklopi. V eni od tovarn proizvajajo tudi zelo trdo pločevino, ki sem jo pri napravi potreboval.

Nekoliko naprej od Selc je odcep za Martinj Vrh. Podoben je kot Šemnik. Z glavne ceste zaviješ levo, na začetku je ozka soteska, ki se v vasi razširi. Južno od Šemnika je hrib Pleše, nad Martinjim Vrhom pa je Blegoš. Martinj Vrh ni gruščnata vas, temveč so hiše razmetane po velikem območju. Pri neki hiši sem opazil spominsko ploščo, kjer je pisalo, da sta na tistem območju med drugo svetovno vojno delovala Škofjeloški in Gorenjski odred. Jugozahodno nad Martinjim Vrhom je bila ustanovljena Prešernova bri-

gada. Ko sem se vračal iz vasi, sem nad sabo opazil zelo strmo pobočje, vsaj toliko kot Čemšeniška planina. Bilo je pokošeno. Ustavil sem se, da od blizu pogledam to čudo. Zraven brega je bila tudi hiša. Ko sem opazoval breg, je iz hiše prišel gospodar. Pohvalil sem ga, ker je pokosil tak breg. V znak zahvale za mojo pohvalo me je povabil na dobro hladno vodo. Gorenjska skromnost in uhrnost.

Z Martinjega Vrha sem se peljal do ceste Železniki–Petrovo Brdo. Nekaj časa po njej, nato sem zavil na desno, pod Ratitovec, mimo naselja Torka in Zgornjih Danj do Soriške planine. Bohinjci name ravajo na območju med Voglom in Koblo zgraditi novo smučišče. To je vprašljiva naložba, saj imajo še obstoječa smučišča čedalje manj obiskovalcev. Vsaj Stari vrh. Stara sedežnica je bila izrabljena, zato so z bančnimi posojili zgradili novo šestsežnico. Smučarska sezona pa je dolga le dva do tri mesece in v tem času niso zmogli zbrati dovolj sredstev, da bi posojila vrnili. Letos jim grozi, da smučanja na Starem vrhu ne bo. S Sorice sem se peljal preko Bohinja do Bleda.

Bled je turističen kraj. Svetu ga je odkril Švicar Arnold Rikli. Znan je po jezeru, na katerem je na zahodni strani otok s cerkvijo. Na severozahodni strani je na skali grad. V kraju, ki leži na vzhodni strani jezera, je še cerkev in več hotelov. Na južni strani jezera je na hribu tudi smučišče, ki pa v letošnji zimi ni obratovalo, ker je bilo

premalo snega. Letos februarja je bil več dni hud mraz, tako da je jezero zamrznilo. To se vidi tudi na fotografiji. Od hotelov na Bledu ima posebno zgodovino hotel Vila Bled. Po drugi svetovni vojni je bil pogost gost v njem Josip Broz Tito. Zdaj je o njem na televiziji nadaljevanke z naslovom Tito, zadnje priče oporoke. V njej je ena od glavnih osebnosti ena od njegovih žena, Herta Haas, ki je bila pri snemanju nadaljevanke stara 95 let. Herta Haas je bila iz Slovenske Bistrice in je mati Joška Broza.

Bled ima še veliko zanimivosti, ki bi si jih lahko ogledal tisti dan. Toda šel sem naprej in si ogledal zanimivosti zime – zamrznjene slapove. Preko Bohinja, Soriške planine, Baške grape do Bovca. Povsod jih je veliko. Toda najbolj mogočen je tisti, ki je nekoliko pred Bovcem. Imenuje se slap Boka, visok pa je več kot 100 metrov. Dva alpinista sta ga letos spet preplezala. Prvi ga je zamrznjenega preplezal Slavko Svetičič s Šebrelj pred dobrimi dvajsetimi leti.

V drugi polovici oktobra sem bil na 2366 metrov visoki Mali Mojstrovki, teden pozneje pa še na 2132 metrov visokem Storžiču. Poleti sem bil večkrat v Slovenski Istri, pa v Portorožu in Piranu, od koder je tudi fotografija.

Darko Dolinar

Razlike in skupne točke pri delovanju sindikata in sveta delavcev

V začetku novembra 2012 sta IO sindikata in SD ETI d. d. sprejela Sporazum o sodelovanju obeh organizacij, ker se nekatere naloge dopolnjujejo in ker tudi sicer dobro sodelujemo. Ker je meja med pristojnostmi rahlo zabrisana, navajam naloge ene in druge organizacije iz sporazuma, tudi zato, da se bo vsem vam lažje odločati, na koga se obrniti v primeru težav. Morda še ena, zelo osnovna naloga: sindikat naj bi predvsem pomagal svojim članom, svet delavcev pa vsem zaposlenim. Pristojnosti pa so:

PODROČJA DELOVANJA SINDIKALNE PODRUŽNICE SO:

1. Usklajevanje interesov, oblikovanje zahtev in dajanje pobud ter predlogov v zvezi z vprašanji, ki se nanašajo na ekonomski, gmotni in socialni položaj delojemalcev do pristojnih organov v družbi in preko Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije do pristojnih organov oblasti.
2. Izvajanje nalog in sklepov organov SKEI.
3. Sklepanje kolektivne pogodbe na ravni gospodarske družbe z delodajalcem.
4. Sklepanje pogodbe o pogojih delovanja sindikalne podružnice družbe SKEI z delodajalcem.
5. Volitve sindikalnih predstavnikov in organov družbe SKEI.
6. Sprejemanje pravil o svojem organiziranju in delovanju.
7. Nadzorovanje nad uresničevanjem delovnopравnih pravic delavcev, varstva in zdravja pri delu ter humanizacije dela.
8. Dajanje mnenj v postopkih odločanja o individualnih pravicah in obveznostih delavcev – članov SKEI in skrb za njih v zastopanju v postopkih na ravni družbe, izven ravni družbe pa z napotilom na organizirano pravno pomoč za člane SKEI.
9. Predlaganje ustanovitve sveta delavcev družbe ter predlaganje kandidatov za člane sveta delavcev in drugih oblik sodelovanja delavcev pri upravljanju družbe, predlaganje njihove razrešitve, če delujejo v nasprotju z utemeljenimi in izvedljivimi interesi delavcev, predlaganje člana in namestnika v komisijo za varstvo pravic (komisija za pritožbe).
10. Predlaganje ustanovitve organa za pomirjanje ali arbitražo v primeru nerešenih sporov med sindikalno podružnico in delodajalcem.
11. Organiziranje različnih oblik sindikalnega pritiska, vključno z organizacijo in izvedbo stavke v primerih nerazrešenih sporov med delavci in delodajalci.
12. Vodenje evidence članstva SKEI, nadzorovanje nad plačevanjem in delitvijo članarine v skladu s Pravilnikom o finančno-materialnem poslovanju in sklepi organov SKEI Slovenije.
13. Informiranje članstva o delu SKEI.
14. Nudenje finančne pomoči članom SKEI v okviru finančnih zmožnosti in po sprejetih merilih iz sredstev SKEI, za solidarnostne pomoči iz sredstev delodajalca pa podajanje predloga.
15. Obveščanje s strani delodajalca o uvedbi disciplinskega postopka delavca člana SKEI, če tako delavec zahteva v postopku, sindikat pa poda pisno mnenje. Pri zagovoru po pooblastilu delavca sodeluje predstavnik sindikata.
16. Posvetovanje s strani delodajalca o vprašanih varnega dela pri razvoju in urejanju tehnologij, posvetovanje oz. informiranje o vseh vprašanih, za katere tako določajo predpisi o varstvu in zdravju pri delu, obveščanje sindikalnega zaupnika o vzrokih hujših poškodb na delu, škodljivosti na delu, vključno z izvajanjem zdravstvenega varstva.
17. Sodelovanje z delodajalcem prenosnikom in delodajalcem prevze mnikom pri spremembi delodajalca zaradi prenosa delavcev.
18. Dajanje mnenj k aktu o sistemizaciji delovnih mest oz. njihovih spremembah in dopolnitvah.
19. Dajanje mnenj pred sprejemom odločitve o določanju presežnih delavcev ter mnenj, stališč in predlogov k Programu razreševanja presežnih delavcev pred sprejemom programa.

20. Dajanje mnenj k predlogu organiziranja delovnega časa in njegove izrabe v koledarskem letu (delovni koledar), spremljanje izpolnjevanja pogojev o uvedbi nočnega dela, če pa njegova zahteva ni upoštevana, lahko zahteva ukrepanje inšpekcije dela, obveščanje s strani delodajalca o izkoriščenosti delovnega časa in potrebi po uvedbi dela preko polnega delovnega časa.
21. Dajanje mnenj pred sprejemom metode o vrednotenju delovnih mest.
22. Dajanje soglasja za uvrstitev sindikalnega zaupnika med presežne delavce, za njegovo prerazporeditev na drugo delovno mesto ali k drugemu delodajalcu ali za začetek disciplinskega ali odškodninskega postopka in k znižanju plače sindikalnega zaupnika.
23. Sklepanje pogodbe o udeležbi delavcev na dobičku z delodajalcem.
24. Pisno obveščanje s strani delodajalca o novih zneskih osnovnih plač in dodatkov za neugodne vplive delovnega okolja po vsakokratni valorizaciji teh zneskov.
25. Obveščanje s strani delodajalca o potrebi trajnejše razporeditve sindikalnega zaupnika v ustanovljen obrat ali poslovalnico družbe v drugem kraju, da bo lahko sindikat pravočasno izpeljal postopek zamenjave ali nadomeščanja sindikalnega zaupnika.
26. Predlaganje svetu delavcev izvolitev 1/3 članov odbora za pravno varnost zaposlenih.
27. Obveščanje (praviloma po poteku poslovnega leta) o politiki zaposlovanja, o plačni politiki in sistemu plač ter o rezultatih poslovanja za preteklo leto in načrtih za tekoče leto s strani delodajalca najmanj enkrat letno.
28. Prosto dostopanje sindikalnih predstavnikov k delodajalcu na podlagi vnaprejšnjega obvestila in svoboda sindikalnega obveščanja ter širjenja sindikalnega tiska.
29. Sindikalni zaupnik lahko na predlog delavca zahteva od delodajalca, da ta v navzočnosti delavca opravi pregled pisnega obračuna plač in nadomestil ter obrazloži okoliščine v zvezi z izračunom.
30. Pisno dogovarjanje pogojev za kolektivno nezgodno zavarovanje in plačilo premije z delodajalcem in svetom delavcev.
31. Lahko zahteva posredovanje inšpekcije dela.
32. Nudenje žiro računa za zbiranje sredstev za potrebe delovanja sveta delavcev in vodenje knjigovodstva teh sredstev.
4. Sklepanje o razpisu volitev sveta delavcev in imenovanje volilne komisije.
5. Predlaganje delavskega direktorja v upravo družbe, če so izpolnjeni pogoji.
6. Izvolitev predstavnikov delavcev v nadzorni svet družbe, če so izpolnjeni pogoji.
7. Skrb, da se izvajajo zakoni in drugi predpisi, kolektivne pogodbe in Dogovor o sodelovanju delavcev pri upravljanju.
8. Predlaganje ukrepov v korist delavcev.
9. Zbiranje predlogov in pobud delavcev ter v primeru, če so upravičeni, upoštevanje pri dogovarjanju z delodajalcem.
10. Pomoč pri vključevanju v delo invalidov, starejših, mladih in drugih delavcev, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo.
11. S strani delodajalca prejemanje informacij o gospodarskem položaju in razvojnih ciljih družbe, stanju proizvodnje in prodaje, splošnem gospodarskem položaju panoge, spremembah dejavnosti, proizvodnje in tehnologije družbe ter letnem obračunu.
12. Pred sprejemom odločitve posvetovanje z delodajalcem o statusnih spremembah, prodaji družbe ali njenega dela, zaprtju družbe ali njenega dela in o bistveni spremembi lastništva.
13. Pred sprejemom odločitve posvetovanje z delodajalcem o kadrovskih vprašanjih: potrebah po novih delavcih (število in profili), sistemizaciji delovnih mest, razporejanju večjega števila delavcev izven družbe in iz kraja v kraj, sprejemanju aktov s področja dodatnega pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, zmanjšanju števila delavcev ter sprejemanju splošnih pravil o disciplinski odgovornosti.
14. Podajanje mnenj pred sprejemom odločitve k predlogu Programa razreševanja presežnih delavcev.
15. Sproženje postopka pred arbitražo, če organ upravljanja ni upošteval utemeljenih mnenj, stališč in predlogov sveta delavcev k Programu razreševanja večjega števila trajno presežnih delavcev.
16. Dajanje soglasja k predlogu odločitve delodajalca v zvezi z: osnovami za odločanje o izrabi letnega dopusta in drugih odsotnostih z dela, merili za nagrajevanje inovacijske dejavnosti, merili za ocenjevanje delovne uspešnosti, počitniškimi zmogljivostmi, merili za napredovanje delavcev.
17. S pisnim sklepom zadrževanje izvršitev delodajalca, če ga pravočasno ne obvešča ali se z njim ne posvetuje ali mu ne posreduje v soglasje predlogov odločitev, ki jih je dolžan svetu delavcev posredovati po zakonu.
18. Sproženje postopka za razrešitev medsebojnega spora iz prejšnje točke.
19. Prejemanje informacije od delodajalca oz. posvetovanje z njim o vseh vprašanjih s področja varstva in zdravja pri delu, za katera tako določajo predpisi o varstvu in zdravju na delu.

PODROČJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV SO:

1. Sklepanje Dogovora o sodelovanju delavcev pri upravljanju in sklepanje Pogodbe o pogojih za svoje delovanje s sredstvi v breme delodajalca ter financiranje dogovorjene strokovne pomoči s strani sindikata.
2. Sprejemanje Poslovnika o delu sveta delavcev in njegovih odborov.
3. Imenovanje odborov sveta delavcev.

Aleksandra Povhe

Urnik velja od 01. oktobra 2012 do 31. marca 2013

KEGLJANJE:

- **V ZAGORJU:** (za moške in ženske): vsak petek od 17. do 19. ure
- **V KAMNIKU:** (za moške in ženske): vsako petek od 16. do 17. ure

SPIN CENTER IZLAKE:

- **TELOVADBA ŽENSKE:** vsak ponedeljek od 18 do 19. ure

PO PREDHODNI PRIJAVI!

TELOVADNICA OŠ IVAN KAVČIČ IZLAKE:

- **KOŠARKA, ODBOJKA (moški):** vsak torek od 20.00 do 21.30 ure

- **NOGOMET (moški):** vsak četrtek od 19.00 do 20.00 ure

- **BADMINTON (za moške in ženske):** vsak petek od 20.00 do 22.00 ure

- **NAMIZNI TENIS (za moške in ženske):** vsak petek od 20.00 do 22.00 ure

FITNES - SPIN CENTER IZLAKE:

- **VADBA NA NAPRAVAH (za moške in ženske):**
PO PREDHODNI PRIJAVI IN DOGOVORU O TERMINU!

TELOVADNICA OŠ Marije Vere KAMNIK:

- **REKREACIJA:** (za moške in ženske): Vsak četrtek od 18.00 do 19.00 ure.

BAZEN HRASTNIK IN TERME LAŠKO:

- **PLAVANJE:** **S PREDHODNO NABAVO KOPALNIH KART PRI ANI LIPOVŠEK!**

Izlet v Beograd

Tradicionalni sindikalni izlet nas je tokrat odpeljal v Beograd. Bilo nas je skoraj 150. Veselih, razigranih, radovednih, prežetih z jugonostalgijo.

Vse, kar smo pričakovali, se nam je uresničilo. Doživeli smo Balkan v pravem pomenu besede. Videli smo veliko, za vse pa je zmanjkalo časa.

Prvi dan smo si ogledali cerkev Sv. Save in Kalemegdan.

Dan smo zaključili v hotelu Srbija ob obilni večerji in glasbi, natarjari pa so nam prvič privoščili tisto, kar smo prišli iskat – balkanski odnos do gostov. Prav vsak, ki je naročil in plačal pijačo, je dobil drugo ceno. Po sistemu »Ako se može ...«

Po poznem in obilnem zajtrku so sledili ogledi še nekaterih znamenitosti, ki jih ne gre zamuditi. Avala in Dedinje. Spomenik neznanemu junaku je bil obsijan s soncem, kavo v

pravem »socialističnem« hotelu pa so postregli »zelo hitro« in prijazno.

V Hiši cvetja je imela večina v mislih samo en stavek: »Tito, vrni se ... Vse ti je oproščeno.« Tudi najvztrajnejšim ni uspelo.

Verjetno pa je vsem jasno, da sta bistvo sindikalnega izleta druženje in žur. Tega letos niti slučajno ni manjkalo. Nekaterim je bilo vse skupaj celo odveč. Verjamem, da bodo te drugo leto ostali doma.

Nam – prijaznim in dobrovoljnim članom sindikata – pa je bilo lepo, super, neprecenljivo ... Želimo si še več takšnih druženj. Pa ne zaradi žurov, kot bi marsikdo pomislil.

Predvsem zaradi tega, ker ob takšnih priložnostih znamo in zmoremo biti enaki, združeni z enakimi cilji.

Mateja Gerečnik

29. Slovenia open kickboxing turnir v Zagorju

V soboto, 10. novembra 2012, smo v Zagorju ob Savi gostili že tradicionalni, 29. mednarodni turnir v kickboxingu. Kar 475 tekmovalcev je tekmovalo v point fightingu (semi contact), light kontaktu, glasbenih formah ter v kick lightu, novi, zelo atraktivni disciplini. Polne tribune in borilne površine, ki so vršale z obiskovalci, so že od začetka napovedovale razburljiv dan v Športni dvorani Zagorje ob Savi.

Najbolj zagnani športniki so se pomerili v disciplini grand champion, pri kateri je zmagovalc Zsolt Moradi (Madžarska) zaslužil 500 evrov, zmagovalka Ana Znaor (Hrvaška) pa 200 evrov. Nobena izmed lovorik ni padla »z neba«, saj so morali vsi tekmovalci zaradi močne konkurence in udeležbe na tekmovanju dati vse od sebe.

Tekmovalo je tudi veliko aktualnih prvakov z evropskih in svetovnih prvenstev, iz desetih držav in 60 različnih klubov. Sodelujoči so prihajali iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Italije, Avstrije, Slovaške, Češke, Švice, Madžarske in Nemčije.

»Da naš največji in edini mednarodni turnir po pravilih WAKO pod imenom »Slovenia Open« sodi med vrhunske dogodke kickboxinga, dokazuje več dejstev. Od tega, da je bil že 29. po vrsti odlično izpeljan v organizaciji domačega kluba Pon Do Kwan iz Zagorja ob Savi v sodelovanju s Kickboxing zvezo Slovenije (KBZS), do same udeležbe predstavnikov iz desetih držav in rekordnih 475 tekmovalcev iz kar 60 evropskih klubov.« (Slavko Majkić, tiskovni predstavnik KBZS)

Istočasno se je številčna organizacijska ekipa turnirja skupaj s sodniško trudi la zagotoviti dobre razmere za tekmovalce.

»Hvala vsem, ki ste sodelovali na tekmovanju. Vesel sem, da je tekmovalje iz leta v leto močnejše. Brez vseh, ki ste sodelovali, bi bilo vse skupaj brez pomena, torej naj se vam še enkrat zahvalim in vas hkrati povabim na jubilejni, 30. Slovenia Open, ki bo 9. novembra 2013!« (Primož Bračič, vodja organizacijske ekipe Pon do Kwan Zagorje)

Na tovrstnih tekmovanjih največjo vlogo igra pripravljenost tekmovalcev. Naši člani pa so kar 11-krat stali na stopničkih. To so bili:

- Miha Drnovšek: 3. mesto, kadeti pod 16 let (point fighting), do 57 kg;
- Miha Drnovšek: 1. mesto, kadeti pod 16 let (glasbene forme);
- Tina Baloh: 1. mesto, kadekinje pod 16 let (point fighting), do 46 kg;
- Tina Baloh: 1. mesto, kadekinje pod 16 let (glasbene forme);
- Tjaša Kovačič: 2. mesto, kadekinje pod 16 let (point fighting), do 60 kg;
- Tjaša Vozel: 3. mesto, kadekinje pod 16 let (point fighting), nad 60 kg;
- Tina Koder: 2. mesto, članice nad 16 let (point fighting), do 60 kg;
- Tina Koder: 1. mesto, članice nad 16 let (point fighting), nad 60 kg;
- Peter Kastelic: 2. mesto, člani nad 16 let (light kontakt), do 79 kg;
- Damjan Dolič: 3. mesto, člani nad 16 let (light kontakt), nad 89 kg;
- Melinda Ramadani: 2. mesto, članice nad 16 let (kick light), do 55 kg;

Turnir je minil v znamenju razburljivih, kakovostnih in predvsem športnih borb ter v znamenju medsebojnega spoštovanja med sodelujočimi. Mi že težko pričakujemo jubilejni, 30. Slovenia open, ki bo naslednje leto. Kaj pa vi?

Pon do kwan
Zagorje

Za vsako težavo rož'ca raste 2. del

Poživiljajoč obkladek za obraz z dobro mislijo

Aromatično dišeča dobra misel, imenovana tudi divji majaron, deluje spodbujevalno in antiseptično. Po uporabi se počutimo čudovito osveženi.

Potrebujemo: 1/8 l vode, 20 g navadne dobre misli, 2 žlici limoninega soka, 1 krpo iz gaze

Vodo zavremo in z njo prelijemo zelišče. Pokrijemo in počakamo, da se ohladi. Precedimo in pri tem dobro ožamemo zelišče. Dodamo limonin sok. Gazo prepojimo s hladno tekočino, jo rahlo ožamemo in položimo na obraz, pri tem pa izpustimo usta in nosnice. Pustimo učinkovati 10 minut.

Obkladek za utrujene oči s komarčkom

Za utrujene oči je zelo blagodejna ta osvežilna kratka kura, ki jo lahko pripravimo tudi s smetliko ali lipovim cvetjem.

Potrebujemo: 1/8 l vode, 1/2–1 žličko semen komarčka, 2 blazinici vate

Vodo zavremo, z njo prelijemo semena, pokrijemo in pustimo stati 10 minut. Ocedimo in pustimo, da se ohladi. Blazinici vate namočimo v čaj, ju ožamemo in za 10 do 15 minut položimo na zaprte oči.

Zobni prašek s pomarančo in poprovo meto

Ta učinkoviti zobni prašek krepi dlesni in tako tudi pri že obstoječi paradontozi dosega vidno izboljšanje.

Potrebujemo: 40 g neškropljene pomarančne lupine, 30 g posušenih listov poprove mete, 10 g morske soli

Nastrgamo lupino oprane, neškropljene pomaranče in jo pustimo, da se čez noč posuši. Naslednji dan med prsti stremo

liste poprove mete, jih zmešamo s pomarančno lupino in soljo ter z mešanico napolnimo primerno porcelanasto posodo ali steklen kozarec s pokrovom. Pri čiščenju zob damo malo praška na navlaženo zobno ščetko in zdrgnemo zobe.

Maska s koruzno moko za zatečene roke

Zatečenim rokam bo dobro dela babičina maska s koruzno moko.

Potrebujemo: 1/2 skodelice koruzne moke, 1/2 skodelice otrobov, vodo

Koruzno moko in otrobe zmešamo z vodo, da dobimo gosto kašo. Nanesemo jo na roke in pustimo učinkovati 15 minut. Roke nato izmenoma spiramo s toplo in mrzlo vodo, končamo z mrzlo.

Zeliščna kopel za utrujene, boleče noge

Utrujene, boleče noge bodo po napor-nem dnevu po tej kopeli zagotovo spet poskočne.

Potrebujemo: 50 g timijana, 125 g orehovitih listov, 50 g lovorjevih listov, 50 g bršljanovih listov, 3 l vode, 2 žlici soli, 1 žlico sode bikarbone

Timijan in liste v loncu prelijemo z vodo in pustimo vreti 45 minut. Potem počakamo, da se tekočina ohladi na sobno temperaturo. Na koncu dodamo še sol in sodo. V raztopini 10–15 minut namakamo noge.

Angleška lepotna kopel

Čudovito dišeča kopel osvežuje in poživlja kožo in cel organizem; daje polet in budi dobro voljo.

Potrebujemo: 1/2–1 l vode, 100 g posušenega rožmarina, 50 g posušenih cvetnih listov vrtnice, 50 g posušenih cvetov sivke

Zavremo zadostno količino vode, vsujemo vanjo rožmarin in cvetove ter mešanico 15 minut pustimo na najmanjšem plamenu. Prevretek precedimo naravnost v vročo vodo za kopanje.

Pozor: ne uporabljajte pred nočnim počitkom.

Pomladna zeliščna kopel

Ta prijetno dišeči kopalni dodatek osvežuje, gladi in čisti utrujeno, suho in slabo prekrvavljeno kožo.

Potrebujemo: 1 l vode, 100 g posušenih cvetov sivke, 100 g posušenih listov robidnice, 1 skodelico medu

Cvetje in listje stresemo v vrelo vodo in pustimo stati pokrito na najmanjšem plamenu. Poparek in med dodamo neposredno v vodo za kopanje.

Domači vrt

Poleg sadja, zelenjave in zelišč k vrtnim zakladom prištevamo tudi cvetje za šopke in aranžmaje. Kako vrt pripraviti do tega, da nas bo obdaril z bogato letino? Odgovor med drugim ponujajo naravno kompostiranje, načrtno gnojenje in obzirno zatiranje škodljivcev. Preden posežemo po kemičnih sredstvih, je bolje, da si pomagamo z močjo narave. Iz številnih zelišč lahko pripravimo čaje, prevretke in gnojevke, s katerimi bomo na naraven način gnojili gredice in zatirali škodljivce.

Osnovna gnojevka

Potrebujete: rastline, plastično vedro (10 l), voda

Sesekljane rastline stresite v vedro z vodo. Vsak dan premešajte. Po 3–4 dneh se začne fermentacija. Po 10–14 dneh, ko se tekočina temno obarva in preneha nastajati pena, je gnojevka pripravljena: trdne snovi so se posedle na dno, tako da lahko ločimo preostalo tekočino.

Regrat dobro okrepča - liste in cvete uporabite kot sredstvo za krepitev rastlin (2 kg/10l vode), gnojevko škropite ali razlijte po tleh nerazredčeno.

Koprive za gnojenje - če ste imeli doslej s to rastlino »pekoče« izkušnje, še enkrat premislite. Gnojevka iz kopriv (2 kg/10l vode), daje rastlinam dodatno porcijo dušika. Naberite jo tik pred cvetenjem, za gnojenje tal uporabite gnojevko, razredčeno v razmerju 1:10.

Rman daje moč - to sredstvo poveča odpornost rastlin proti plesni in žuželkam. Iz cvetov rmana pripravite izvleček (200g/10l vode) in ga škropite razredčenega v razmerju 1:10.

Česen ne pomaga le proti vampirjem - čaj iz česna krepi odpornost rastlin proti sivi plesni. Škropite z ohlajenim, nerazredčenim česnovim čajem (20 g glavic/1l vode). Učinkovit je tudi pri jagodah.

Rabarbara tokrat ne gre v kolač - poparek iz rabarbare učinkovito zatira uši, pa tudi gosenice in ličinke različnih škodljivcev. Iz listov rabarbare pripravite poparek (1kg listov/5l vode) in nerazredčenega poškropite ali polijte po tleh.

Kapucinka proti listnim ušem - listne uši na jablanah lahko preženemo s čajem iz kapucinke. I z kapucinke skuhamo čaj (200 g/1l vode). Nerazredčeno sredstvo s čopičem nanesite na skupine uši.

Torej - pot pod noge, pojdite nabirat koristne rastline. Naberite vrtno, divje, plevelaste, zastonj in nenazadnje okusne in zdrave rastline, poduhajte, kakšno takoj pojejte, druge pa odnesite domov in naredite kaj dobrega za dušo in telo.

Teja Prosenc

Mejniki slovenskega stripa (1. del)

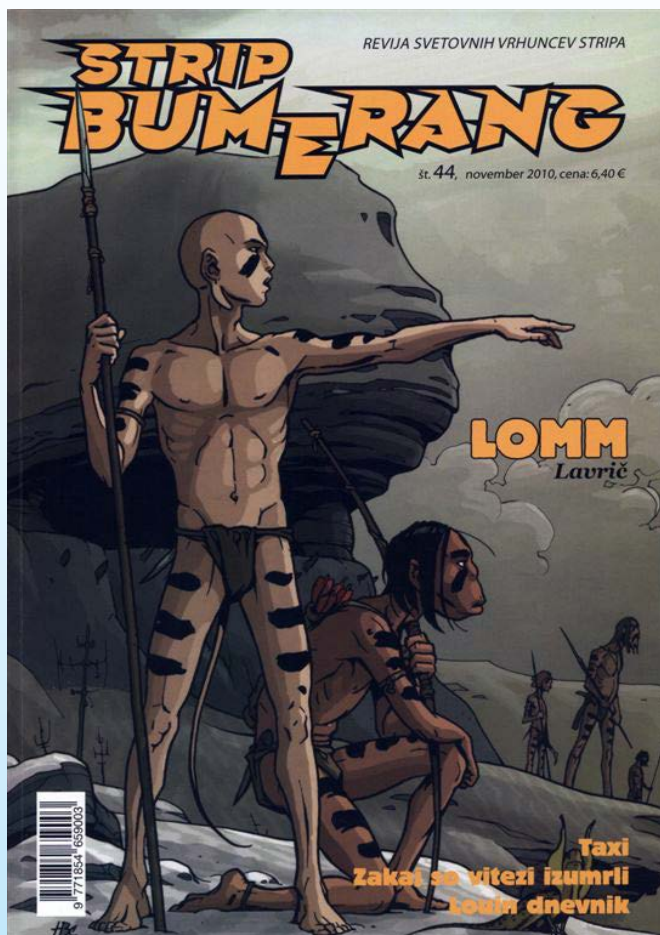
Lahko rečemo, da se stripu, temu pankrtu nacionalne kulture in umetnosti, mešancu risbe in romana (morda je bil ravno zato na začetku imenovan »risani roman«), ki je vedno hodil po robu med umetnostjo in kičem (čeprav je nemalokrat brodil po njem), kljub finančni krizi in varčevanju na vseh področjih, zaradi česar se strip ne pojavlja ravno pogosto v svoji prvotni obliki v časopisju, v Sloveniji še nikoli ni zgodilo bolje.

Začetek ni bil ravno spektakularen, jeseni leta 1927 je v otroškem koticu tržaškega glasila Naš Glas Milko Bambič (1905–1991) začel objavljati dogodivščine zamorčeka Bu-Ci-Buja v slikanici s šestimi slikami na strani, pod katerimi so bili verzi (po vzoru Golovčenkovega stripa Maks in Maksič, ki je malo pred tem, leta 1925, začel izhajati v Zagrebu), hkrati pa so se v posameznih sličicah že pojavili govorni oblaki, ki sicer niso imeli neposrednega vpliva na potek zgodbe, vendar pa so ključnega

pomena za razumevanje Bu-Ci-Buja kot prvega slovenskega stripa. Žal je šlo samo za štiri nadaljevanja, ker so italijanski fašisti v zgodbi, v kateri glavni junak s svojo aroganco in nestrpnostjo vodi svoj črnski rod v propad, videli asociacijo na Mussolinija in fašizem ter strip prepovedali, Bambiča pa izgnali v Jugoslavijo. Tako je bil prvi slovenski strip hkrati tudi prvi politični strip, ki je sicer svoj razmah doživel šele v času tretje generacije v poznih osemdesetih letih.

Drugi pojav stripa v časopisu je bil med okupacijo. Leta 1941 je Saša Dobrila (1922–1992) pod močnim vplivom Disneyjeve Sneguljčice, ki je malo prej pustošila po jugoslovanskih kinematografih (in zaradi katere je pozneje začel risati stripe tudi drugi avtor iz prve generacije Miki Muster), v Družinskem tedniku začel objavljati pravljico za otroke Mačji grad, v katerem pa že kontinuirano uporablja govorne oblačke. Do konca vojne so izšli še trije stilizirani stripi, po osvoboditvi leta 1947 pa je v Pragi, kjer je študiral arhitekturo, objavil tudi prvi realistični strip (in hkrati prvi strip v barvah) o dveh skavtih Pim in Red, ki pa je zaradi resolucije informbiroja ostal nedokončan, ker se je Dobrila vrnil v Jugoslavijo. Po informbiroju se je Titova Jugoslavija odprla proti Zahodu, s tem pa je strip, ki so ga sicer do takrat tolerirali, vendar ni bil ravno dobrodošel v časopisnih krogih, pridobil domovinsko pravico in tako je že omenjeni Miki Muster (1925) v PPP (Poletove podobe in po-vesti) leta 1952 začel risati zdaj že legendarnega Zvitorepca (1952–1973). Zaradi zanimivih zgodb in brezhibne risbe (sprva pod vplivom Walta Disneyja in pozneje Walta Kellyja) je Zvitorepec kmalu postal najljubše čtivo tako za otroke kot za odrasle. Do živega mu niso prišli niti televizija niti internet ter računalniške igrice in današnja mularija ga kljub nekoliko arhaičnemu jeziku enako rada bere kot njihovi dedki in babice. Zvitorepec je posodil ime tudi prvi slovenski stripovski reviji, ki je prvič izšla leta 1966 v Ljubljani, leto dni po izidu novosadske Panorame (predhodnica Stripoteke, ki še vedno izhaja), ki ji je bila vzor tako po izbiri najboljših evropskih stripov kot po konceptu objavljanja stripov v nadaljevanjih. V svojih najboljših časih je izhajala v nakladi 60.000 izvodov (skupaj s srbohrvaškim Strip magazinom iz Sarajeva), ko pa je naklada padla pod 20.000, so jo preprosto ukinili. Za primerjavo – sedanji dvomesečnik Strip Bumerang izhaja v nakladi 350 izvodov. Drage avtorske pravice za majhno slovensko tržišče in bralcem neprijazen koncept stripov v nadaljevanjih so privedle do sodelovanja med Delom in Politiko in tako je Zvitorepca leta 1973 zamenjal cenješi, a vsebinsko bogatejši beograjski Zabavnik. Kakovostni zaključeni stripi, pustolovske zgodbe različnih žanrov in razkošno ilustrirani zgodovinski članki so skupaj z ljubezenskimi zgodbami bralcev oblikovali formulo za uspeh, zaradi katere je Zabavnik izhajal polnih 16 let.

Nekaj zgodb v Zabavniku je ilustriral tudi najpomembnejši stripar druge generacije Kostja Gatnik (1945), ki je sicer pri 20 letih debutiral v Ljubljanskem dnevniku s kavbojsko parodijo Silver Kid in nadaljeval v Zvitorepcu z mostiščarskimi Bobri (1966) in najstniškim detektivom Janezom Blondom (1967). V njih še ni bilo zaznati Crumbovega vpliva, ki je prišel do polnega izraza čez dve leti, ko je za Tribuno in Pavliha začel risati kratke satirične črnohumorne, včasih že absurde, vsekakor pa popolnoma nekonformistične stripe, narisane v izjemno ekspresivnem grafičnem slogu v najboljši tradiciji ameriškega undergrounda, ki jih je cepil na slovensko kmečko folkloro in malomeščansko zaplankanost. Leta 1977 jih je izdal v albumu Magna Purga, s katerim smo Slovenci v 70. letih prevzeli primat na izredno močni jugoslovanski stripovski sceni (kar se nam ni zgodilo ne prej ne pozneje) in se enakovredno kosali z evropskim in ameriškim stripom tistega časa. Z Magno Purgo je slovenski strip izgubil svojo nedolžnost.

Se nadaljuje v prihodnji številki.

Dejan Pangeršič

V septembru se upokojila mag. Boža Jazbec

Mag. Boža Jazbec je rojena Izlačanka, po izobrazbi ekonomistka, ki je več kot četrto stoletja pomagala graditi ETI v današnje uspešno podjetje. Od začetka novega tisočletja so bile njena skrb širitve v nove države in nato skrb za hčerinska podjetja. Pod njenim nadzorom je tako ETI počasi ustvarjal mrežo hčerinskih podjetij po Balkanu in vzhodni Evropi in tudi z njeno pomočjo se je razvil današnji mednarodni koncern. Po upokojitvi pa bo Boža skrbela predvsem za razvoj svojih treh vnukov, posvetila pa se bo tudi svojim mnogim hobijem.

Kako je potekala vaša poklicna pot?

Zaposlila sem se konec leta 1976 v gradbenem podjetju GIP Beton Zasavje. Moj prvi šef je bil dr. Janez Drnovšek, pozneje jugoslovanski in slovenski predsednik. Pod njegovim mentorstvom v času pripravništva sem se veliko naučila in pridobila določene delovne navade. Mislim, da je začetek zelo pomemben, zato sem tudi pozneje, ko sem bila sama mentorica novim sodelavcem, poskušala prenašati čim več znanja in izkušenj. Po ustanovitvi zasavskega gradbeniškega SOZD (SOZD GIK Zasavje), ki so ga sestavljala gradbena podjetja in podjetja industrije gradbenega materiala, sem se skupaj s sodelavci plansko-analitskega sektorja Beton prezaposlila, saj so se tudi naše dejavnosti prenesle na SOZD. V gradbeništvu sem delala več kot osem let.

Sredi leta 1985 sem se zaposlila v podjetju ETI, kamor me je povabil direktor Stane Gošte. Začela sem kot vodja plansko-analitskega sektorja, pozneje sem prevzela tudi računovodstvo in po reorganizaciji leta 1991 se je sektorju pridružil še AOP. Tako je nastala Računovodsko-informacijska služba, ki sem jo vodila do leta 2000. Po spremembi organiziranosti je bilo uvedeno področje Kapital-skih naložb in interne revizije, namenjeno vodenju projektov širitve koncerna ETI, koordinaciji in nadzoru poslovanja hčerinskih družb koncerna. Direktorica tega področja sem bila do upokojitve konec septembra letos.

Česa se najbolj spominjate iz podjetja ETI zdaj, ko pogledate nazaj na prehojeno pot?

V vseh teh letih mi je ETI zlezel pod kožo. Rasla sem z njim in podjetje je v tem obdobju močno zraslo. Čeprav nam sedanje krizno obdobje daje občutek, da je bilo vedno lažje, kakor je zdaj, to ni res. Ko se je Slovenija osamosvojila in je ETI čez noč izgubil velik del trga nekdanjih jugoslovanskih republik, se nismo ustavili, nismo propadli. Poiskali smo nove trge in uspelo nam je. Začeli smo širiti distribucijsko mrežo na vzhodnoevropskih trgih in postopoma spet pridobili trg nekdanje Jugoslavije. Poiskali smo torej alternative.

Družbenoekonomski sistem se je po osamosvojitvi Slovenije bistveno spremenil. Prehajali smo iz socializma v kapitalizem, s katerim nismo imeli izkušenj in ga nismo poznali. Kljub temu je bil ETI med prvimi, ki se je uspešno privatiziral in zaživel kot delniška družba.

V devetdesetih letih sta ETI pretresla kar dva žalostna dogodka, ki sta preizkušala njegovo trdnost, predvsem pa trdnost njegovega vodstva. Najprej je nepričakovano odšel dolgoletni generalni direktor družbe Gošte, za njim pa prej kot v enem letu tudi njegov naslednik Bebar. To je bil čas, ko smo morali združiti vse svoje sile in nadaljevati njuno nedokončano delo.

Teh mejnikov v podjetju ETI se najbolj spominjam. Bili so pretresljivi, pa vendar je ETI izšel večji in bolj konkurenčen. Trdno sem prepričana, da bo tako tudi po obdobju te krize.

Na katere svoje dosežke ste najbolj ponosni?

Če bi govorila o svojih življenjskih dosežkih, je to vsekakor moja družina, otroci in vnuki, ki nadaljujejo oziroma bodo nekoč nadaljevali moje delo. Čeprav sem imela svojo karierno pot, je bila družina vedno na prvem mestu in zaradi kariere je ne bi žrtvovala. Oboje pa je zahtevalo veliko usklajevanja in odrekanja, za kar pa mi ni bilo nikoli žal.

Dosežki v podjetju ETI niso le moji dosežki, so skupni dosežki z ljudmi, s katerimi sem delala in sodelovala. Sama tega vsekakor ne bi zmogla. Izpostavila bi tri dosežke, na katere sem ponosna.

Na prvem mestu je vsekakor internacionalizacija podjetja ETI v zadnjih skoraj 14 letih, s katero smo ETI razvili v mednarodni koncern. Vesela sem, da sem lahko sodelovala in vodila zahtevne in dinamične projekte ustanavljanja in prevzemanja podjetij ter nato pri integraciji teh podjetij v koncern ETI. Pri nadaljnjem razvoju hčerinskih družb in pri delu z njimi sem spoznala veliko dobrih ljudi, s katerimi smo postali tudi prijatelji.

Zahteven projekt je bil tudi uvedba integriranega računalniškega

transakcijskega sistema BPCS leta 1999, s katerim smo ukinili več nepovezanih računalniških programov, ki so dotlej podpirali delovanje podjetja ETI. Zamenjava oziroma uvajanje novih informacijskih sistemov je v vsakem podjetju vedno boleča naloga, saj zahteva veliko dodatnih naporov in sprememb v skoraj vseh enotah podjetja, predvsem pa v glavah ljudi. Tudi takrat je bilo tako. Po uvedbi nam je sistem služil več kot deset let, z njim smo varno prešli v tretje tisočletje, z njim smo podprli tudi širitev koncerna, bil pa je dobra osnova za prehod na nov sistem INFOR.

Velik in dolgotrajen projekt je bil tudi privatizacija podjetja, ki smo jo izvedli uspešno in zelo pošteno. Kapital podjetja je bil razdeljen med zaposlene, nekdanje zaposlene in upokojence podjetja ETI, torej med ljudi, ki so v vseh letih, do takrat več kot štiridesetih, ustvarjali ETI. Ne glede na to, kaj so lastniki počeli s svojimi delnicami v nadaljnjih letih, mislim, da je delnica ETI ena najboljših naložb, saj nam je redno prinašala tako dividendo kot rast premoženja.

Osvajanje alpskih vršacev

Ali obstaja kakšen dogodek, ki se ga boste vedno z veseljem spominjali?

V več kot 27 letih dela v podjetju ETI se je nabralo tudi veliko takšnih dogodkov, ki se jih bom vedno rada spominjala. To so bila razna praznovanja rojstnih dni in novoletnih praznikov, poslovilne zabave ob odhodu sodelavcev, ko smo se družili zunaj delovnega okolja.

Pred desetletjem smo imeli tudi »alpinistični odsek podjetja« (AOP). Enkrat ali dvakrat na leto smo šli v hribe (do Triglava sicer nismo prišli, ker nas je bilo nekaj malo manj vzdržljivih). Vedno smo se imeli lepo, pa čeprav smo bili utrujeni, velikokrat tudi premočeni in ožuljeni, vendar nam to ni preprečilo, da se ne bi zvečer ustavili še v kakšni gostilni in podoživeli dnevno dogajanje, pa tudi zaplesali, če je bila slučajno priložnost.

Tudi odprtja novih hčerinskih družb so bili zelo lepi dogodki. Velik dogodek, ki mi bo ostal v spominu, je bilo odprtje podjetja ETI POLAM, ki je zdaj naša največja in najuspešnejša hčerinska družba. Lep in skrbno pripravljeno dogodek je bilo tudi odprtje podjetja ETI Sarajevo. Ne nazadnje pa je bil res lep dogodek moja poslovilna zabava, za katero se moram zahvaliti svojim najožjim sodelavcem v vseh teh letih, ki so mi pripravili nepozaben dogodek. Vedno se bom spominjala besed, ki so mi jih namenili, truda, ki so ga v to vložili, in na koncu sem pomislila, da je imelo moje življenje v podjetju ETI smisel. Postali in ostali smo prijatelji.

Kako pa naprej – boste svoj čas posvetili hobijem, družini ...? Kakšni so vaši načrti?

Upokojitve sem se veselila predvsem zato, da bom imela več časa za družino, predvsem za vnuke, ki rastejo prehitro in me kmalu ne bodo več potrebovali, pa tudi zase in za svoje hobije. Teh imam kar nekaj, najraje pa pletem, pečem piškote in torte, vrtnarim in fotografiram. Tu me čaka še ogromno dela. Zadalja sem si tudi učne naloge; želela bi osvežiti francoski jezik, se naučiti italijanščine. Dvomim, da mi bo vse to uspelo, saj že ugotavljam, da nimam dovolj časa. Če mi bo dano, pa tudi v prihodnje nameravam uživati življenje, čeprav popolnoma drugače kot doslej.

Bi želeli kaj sporočiti svojim nekdanjim sodelavcem?

Bliža se novo leto, zato bi vam ob tej priložnosti zaželela predvsem zdravlja in osebnih sreče. Zdravi, srečni in z dobro voljo vam bo uspelo rešiti tudi vse poslovne probleme. Teh ni malo, vendar kolikor poznam ETI, njegove sodelavce in vodstvo, so rešljivi.

V oktobru se upokojila dr. Martina Oberžan

Posvetilo sodelavcev

Dr. Martina Oberžan se je zaposlila kot univ. dipl. ing. kemije v razvoju keramike leta 1979. Spoznala se je z vsemi osnovnimi tehnologijami in materiali, z resnim in strokovnim pristopom k delu pa je že v zgodnjih letih letvico postavila visoko, z leti pa jo je samo še dvigovala. Tako je počasi postajala tudi mentorica, od katere smo se učili vsi sodelavci, saj je bila vedno pripravljena na (strokovni) razgovor. Kako bomo pogrešali te prave strokovne debate ...

V vodstvene vode ni nikoli zajadrala, zato pa je bila veliko let članica nadzornega sveta. In ker Martina ni znala delati »napol«, je v tem obdobju tudi magistrirala; pa ne na kakšni »instant« fakulteti, ampak pri dr. Tajnikarju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Leta 2009 je kot prva v zgodovini tehnične keramike doktorirala, in sicer na Mednarodni podiplomski šoli Jožefa Stefana Ljubljana (MPŠ). Rezultat doktorata, novorazviti visokoglinični material, je bil že takrat uveden v proizvodnjo, za zelo zahtevne izdelke pa se uporablja še danes. Martina je

zaradi svoje strokovnosti in pristopa k delu postala referenčni primer tudi na MPŠ in

IJS, postavila je nova merila glede sodelovanja šole in inštituta z industrijo, kar sta ji priznavali tudi svetovni avtoriteti, dekanja MPŠ prof. dr. Kornhauserjeva in vodja oddelka K5 na IJS prof. dr. Koščeva. Raziskave, opravljene med doktoratom, so postale temelj raziskovalnega dela v razvoju keramike tudi na področju drugih materialov.

Martina je orala ledino. Poleg strokovnih problemov se je sproti reševala tudi organizacijska problematika; ni bilo lahko koordinirati študija ob nezmanjšanem obsegu rednega dela. Posledica je bila nesorazmerno velika (pre)obremenjenost.

Leta 2009 je kot vodilna v raziskovalnem timu dobila Puhovo priznanje, ki se podeljuje za uvedbo znanstvenih dosežkov v proizvodnjo, vzporedno s podelitvijo Zoisovih priznanj.

Objavila je več znanstvenih člankov, sodelovala je na znanstvenih konferencah, v renomiranem okolju European Ceramic Society. Je avtorica treh patentov, v katerih so zaščiteni sestava steatitnih in visokogliničnih materialov ter postopki izdelave.

Po zaslugi njenega dela je ETI, d. d., skupaj z Institutom Jožef Stefan prejel priznanje na slovenskem forumu inovacij leta 2008, Martina pa je predstavila delo na industrijskem forumu IRT 2009.

Poleg tega je bila avtorica oz. je sodelovala pri številnih inovacijah. Njena delovna uspešnost je pripomogla tudi k poslovni uspešnosti tehnične keramike.

Raziskovalno delo je ni nikoli oddaljilo od proizvodnje in tudi raziskave so bile v veliki meri v funkciji podpore razumevanju proizvodnih problemov. Precejšnje število materialov, ki so osnova redne proizvodnje, nosi njen avtorski podpis. Z rezultati svojega dela je zaznamovala celotno obdobje, zapiski raziskovalno-razvojnega dela pa bodo še nekaj časa osnova za razvojno delo v prihodnje.

Delo z Martino nas je strokovno obogatilo, strokovna raven celotnega oddelka se je dvigala in je ne bo lahko zadržati. Tudi sicer je s pozitivnim pristopom veliko pripomogla k dobremu delovnemu ozračju na oddelku. Martini se sodelavci iz razvoja keramike iskreno zahvaljujemo in ji želimo mirne upokojske dni, pa še veliko užitek v krogu družine.

Martina, HVALA!

Intervju

Po končanem univerzitetnem študiju kemije na FNT Univerze v Ljubljani sem se leta 1979 kot štipendistka zaposlila v Tovarni Elektroporcelan Izlake, sedanjí ETI, d. d., kjer sem bila ves čas zaposlena kot raziskovalka tehnične keramike. Od leta 1986 do leta 1989 sem bila zaposlena tudi v razvoju Mehanike Trbovlje. Ob delu sem leta 2002 končala tudi magistrski študij na Ekonomski fakulteti v Ljubljani z magistrsko nalogo Žetvene strategije v proizvodnji električnih strojev in aparatov ter leta 2009 doktorski študij na MPŠ Jožeta Stefana v Ljubljani z doktorsko disertacijo Visoko glinični porcelan z izboljšanimi mehanskimi in termičnimi lastnostmi.

Kako je potekala vaša poklicna pot?

V svoji poklicni karieri sem ves čas delala na razvojnih oddelkih. Moje delovne izkušnje so vezane na poznavanje pretežno elektrotehničnih keramičnih materialov in tehnologij, saj sem delovala pri razvijanju novih in modificiranju obstoječih keramičnih materialov za prenose v proizvodne izdelke. Razvijala sem materiale za tehnologijo ekstrudiranja, suhega stiskanja, mokrega stiskanja, vlivanja, nizkotlačnega brizganja, tako da sem si poleg znanja o materialih pridobila tudi veliko tehniških izkušenj za visokoserijsko keramično proizvodnjo. Pri razvijanju novih sestavov sem pridobila tudi veliko praktičnega znanja s področja aplikacije različnih keramičnih surovin. Sodelovala sem v različnih raziskovalnih projektih. Ves čas sem tudi veliko prebirala tuje strokovne vire in komunicirala s strokovnjaki, v glavnem s področja silikatne keramike.

Česa se najbolj spominjate iz podjetja ETI zdaj, ko pogledate nazaj na prehojeno pot?

V službi mi nikoli ni bilo dolgčas, dan za dnem smo bili soočeni

bolj s problemi kot z uspehi, vendar mislim, da se je v proizvodnji tehnične keramike veliko spremenilo na bolje v smislu kakovosti in obsega proizvodnje. Pravzaprav spominov po enem mesecu upokojitve še nisem popolnoma uredila in ne morem reči, kaj mi bo najbolj ostalo v spominu. Stresna sta bila npr. selitev steatitne proizvodnje v Kamnik in sodelovanje s Saint Gobainom, srečna pa sem bila za vsako uspešno aplikacijo novorazvite mase v redni proizvodnji. Vedno sem bila vesela, kadar sem kot mentorica pripeljala pripravnike do zagovora.

Na katere svoje dosežke ste najbolj ponosni?

Ponosna sem na vse keramične materiale, ki mi jih je uspelo razviti, še posebej na tiste, ki se še danes redno proizvajajo, pa tudi na svoje prispevke pri uvajanju novih keramičnih proizvodov. Zelo sem bila vesela tudi državnega Puhovega priznanja za leto 2009.

Ali obstaja kakšen dogodek, prigoda, anekdota iz podjetja ETI, ki se je boste vedno z veseljem spominjali?

Zelo prijetni, pa tudi zabavni so bili pikniki in praznovanja, ki smo jih imeli ob različnih priložnostih s sodelavci Razvoja in tehnologije tehnične keramike. Nepozaben pa je bil izlet z avtobusom na odprtje ETI Polama na Poljsko, ki sem se ga udeležila kot članica nadzornega sveta.

Kako pa naprej – boste svoj čas posvetili hobijem, družini ...? Kakšni so vaši načrti?

Zdaj sem upokojenka in na to vlogo se res ni težko navaditi. Več časa želim posvetiti stvarim, ki sem jih prej preveč postavljala na stran, saj sem živela v glavnem za službo. Rada bi se bolj posvetila svojim najdražjim, družini in bližnjim, rada bi več delala z zemljo in se družila s prijatelji.

Bi želeli kaj sporočiti svojim nekdanjim sodelavcem?

Sodelavcem želim veliko delovnih uspehov, čim več sožitja na delovnem mestu ter veliko srečnih trenutkov tako v službi kot tudi v domačem krogu.

V marcu se je upokojil Emir Novo

Letos se je upokojil tudi naš dolgoletni prodajni predstavnik v Bosni in Hercegovini Emir Novo. Zase pravi, da je Mostarčan po rojstvu in Sarajevčan po življenjski opredelitvi.

Kako je potekala vaša poklicna pot?

Srednjo elektrotehnično šolo sem končal v Mostarju, fakulteto pa v Sarajevu. Poklicno pot sem začel v podjetju Energoinvest, nato pa na Srednji elektrotehnični šoli kot profesor (pet let) in kot direktor (dve leti). Izkušnje, pridobljene v tem času, so mi bile v veliko korist. Nato sem bil zaposlen v podjetju Feroelektro (leta 1980) in takrat se je začelo moje druženje s podjetjem ELEKTROELEMENT – IZLAKE. To sodelovanje je trajalo od takrat pa do upokojitve (31 let). V prvih 15 letih kot kupec, preostalih 16 let pa kot član velike družine ETI. Menim, da sem srečen človek tudi zato, ker sem imel čast, da sem bil član te družine, kar mi je bilo v veliko zadovoljstvo.

Na katere svoje dosežke ste najbolj ponosni?

Trudil sem se za to, da čim bolj kakovostno in korektno opravi svojo nalogo kot predstavnik za BiH, na kar sem izjemno ponosen.

Česa se najbolj spominjate iz podjetja ETI zdaj, ko pogledate nazaj na prehojeno pot?

S sodelavci v komercialni in kadrovski službi smo ob veliki pomoči vodstva izjemno dobro sodelovali. To mi bo ostalo v trajnem in lepem spominu. Lahko rečem samo še hvala lepa.

Ali obstaja kakšen dogodek, prigoda, anekdota iz podjetja ETI, ki se je boste vedno z veseljem spominjali?

Trudil sem se, da sodelavcem v podjetju ETI v Sarajevu, ki nadaljujejo mojo aktivnost, prenesem čim več svojih izkušenj in pri tem so zelo korektno sodelovali.

Kako pa naprej – boste svoj čas posvetili hobijem, družini ...? Kakšni so vaši načrti?

Dneve v pokoju preživljam v običajnih aktivnostih z družino.

Bi želeli kaj sporočiti svojim nekdanjim sodelavcem?

Za konec podjetju ETI iz vsega srca želim napredek v poslovanju, zaposlenim in njihovim družinam pa veliko zdravja in osebne sreče.

Od avgusta do novembra 2012 so se upokojili

Ana DOBNIK

ETI – obrat EI, kompletirec
39 let delovne dobe,
od tega 16 let in 3 mesece v podjetju ETI

Srečko DOLINAR

ETI – skladišče EI, skladiščno-transportni delavec
40 let delovne dobe,
od tega 37 let in 6 mesecev v podjetju ETI

Bahrija MEDIČ

ETI – obrat TK, keramik
36 let in 5 mesecev delovne dobe,
od tega 33 let in 6 mesecev v podjetju ETI

Otmar LOKAR

ETI GUM, OR, strojni orodjar EG
40 let delovne dobe,
od tega 9 let in 1 mesec v podjetju ETI

Ana ROŽANEC

ETI – obrat EI, kompletirec
29 let in 1 mesec delovne dobe,
od tega 28 let in 1 mesec v podjetju ETI

Franc DRNOVŠEK

ETI GUM, OR, samostojni orodjar EG
40 let delovne dobe,
od tega 32 let in 6 mesecev v podjetju ETI

Jože BERGANT

ETI – skladišče EI, skladiščno-transportni delavec
40 let delovne dobe,
od tega 16 let in 7 mesecev v podjetju ETI

Suvada BEGANOVIĆ

ETI GUM, lokacija Kamnik, kompletirec EG
31 let in 10 mesecev delovne dobe v podjetju ETI

Martin TOMAŽIČ

ETI – obrat TK, vzdrževalec naprav in orodij
40 let delovne dobe v podjetju ETI

»Žioljenjska sreča je

sestaoljena iz trenutkov -

majhnih, hitro pozabljenih

dobrotljivosti, kot so poljub

ali nasmeh, prijazen pogled

ali iskren poklon.«

Samuel Coleridge

NAGRADNA KRIŽANKA

SREČNO 2013!	LASTNOST MEČKA-VEGA	UMORJENA ŽENSKA	VELIK VODNI PTIČ	KLADA ZA SEKANJE DRV	IVAN CANKAR	IGRA GIBOV	KORENIKA BRAZILSKE BLJUJNE VIJOLICE	ORGAN VIŠJIH RASTLIN	RIMSKA BOGINJA JEZE	VODNI VRTINEC	OMAR NABER	PODOKNICA, SERENADA	IT. MESTO, ROJ. KRAJ FRANČIŠKA ASIŠKEGA	PREBIVALEC RTIČ
VEČKRATNI MILIJONAR										1				
STANJE EMANCIPIRANEGA ČLOVEKA						7								12
VELIKA ŽIVALSKA USTNICA (NAREČNO)			15		LASTNIK MESNICE						GRŠKA ČRKA			
NIZ NOGOMETAŠ (RUUD)					METRIČNI POUDAREK VRATOVINA				NEMŠKI IGRALEC KINSKI	FR. MAT. IN ASTRON. (JOSEPH-LOUIS)	SL. IGRAL. (GAŠPER) KITAJSKI DENAR			
AJDOVA SLAMA								STAR, ONEMOGEL KONJ				4		
ZAČETEK VEČERJE			AM. FILM. IGRALEC GOULD	VODNA ŽIVAL ZELO HITER TEK	5			SL. VETERINAR (JANEZ KRSTNIK) VRSTA ŽITA						
REKA, MESTO IN JEZERO V RUSIJI						ORKAN, HURIKAN				2			ROČNI VOZIČEK	VEČJI OGNOJEK, TUR
KLATEŽ, POTEPUH (ZASTAR.)	11					LASTNOST AZURNEGA NINA IVANIČ								
GLAVNO MESTO ESTONIJE, TALIN							3	SLAVKO AVSENIK			BARVA IGRALNIH KART	ANDRES VALDES AM. PEVEC REDDING		
ISTA ŠTEVILKA POMENI ISTO ČRKO	KEMIČNA PRVINA (ZNAK Sc)	IZOTOP TORIJA DEL TISK. STROJA						OLIMPIONIK ŠTUKELJ	ZIMBABV. POLITIK (JOSHUA) CESARSTVO					10
NAPRAVA V MLINU ZA PHANJE ZRNJA				17		SEVERNO-AMERIŠKI KROKODIL				16				
ŠAHISTKA GROSAR					DELAVEC V OLJARNI	TERMALNO ZDRAVILISČE V BELGIJI	UPOKOJENEC LEK PROTI MALARIJI							KOVINA
DALJNOGLED ZA OPAZOVANJE ZVEZD										GLAVNI ŠTEVNIK SILA VLEČENJA				9
NICOLE KIDMAN			SKALNJAK Z ALPSKIMI RASTLIN. ČAR. DRAŽ								PRIPADNIK GEZOV	ŽNIDARŠIČ ERIKA IGRALKA BEGOVIČ		
SRBSKI SLIKAR DAMJANOVIČ	8							VLADARJEV NAMESTNIK IT. DRAMATIK (DARIO)						
HRVAŠKI KMEČKI UPORNIK GREGORIČ						ORESTOVA SESTRA V GR. MIT.		13						
KARTA S ŠALJIVČEVO PODOBO				14		PTIČ NELETALEC				KRAJ OB CESTI PTUJ-MACELJ	6			
ISKANO GESLO	1	2	3	4	2	5	6	7	8	2	9	10	11	12
13	14	15	5	4	2	5	16	2	17	10	8	7	5	2

Vaši podatki:

V naše uredništvo je prispelo 111 izpolnenih gesel, pravilno geslo se je glasilo: »ZAUPANJE JE DOBRO, NADZOR JE ŠE BOLJŠI«

Računalniški zreb je določil, da nagrade prejmejo naslednji reševalci:

1. nagrada: **Mitrovič Tinka** (JM Trbovlje): 7-dnevno bivanje v počitniškem objektu ETI v prostem terminu

2. nagrada: **Strniša Irena** (OKG - Polizdelki): termovka ETI

3. nagrada: **Herman Branka** (prodaja): USB ključ ETI

4. nagrada: **Kreže Draga**, Kešetovo 15/a, 1420 Trbovlje: ročna svetilka ETI

5. nagrada: **Sotenšek Jožica**, Cesta Otona Župančiča 20, 1410 Zagorje ob Savi: majica ETI

Vsem nagrajencem čestitke, ostalim tolažba za več sreče pri zrebu prihodnjic.

Za koriščenje prve nagrade se dogovorite z Matejo Gerečnik (int. št. 219), praktične nagrade pa vas čakajo v prostorih marketinga. Rešitve tokratne križanke pošljite na e-naslov: sabina.pesec@eti.si ali v fizični obliki v kadrovsko službo, najkasneje do **22. 2. 2013**.